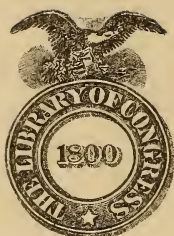

THE LIBRARY OF CONGRESS
1800

Prof. M. Hattali u znak štovanja
Kostrenčić

VRTIĆ.

PJESME

FRANJE KRSTA MARKEZA FRANKOPANA,
KNEZA TRŽAČKOGA.

IZDAO

IVAN KOSTRENČIĆ.

U ZAGREBU 1871.
TISKOM DRAGUTINA ALBRECHTA.

M: Ferenaz Frankopan
Groff Tersazkij

PJESME

FRANJE KRSTA MARKEZA FRANKOPANA,

KNEZA TRŽAČKOGA.

IZDAO

IVAN KOSTRENČIĆ.

U ZAGREBU 1871.

TISKOM DRAGUTINA ALBRECHTA.

Pripomenke izdavatelja.

1.

Prošle godine u mjesecu kolovozu dodje predsjednik jugoslavenske akademije znanosti preč. g. dr. Franjo Rački u Beč, da sakupi gradivo, nalazeće se u c. k. državnom arkivu o uroti hrvatskih knezova Petra Zrinskoga i Franje Krsta Frankopana, kojima bijahu carskom odlukom Leopolda I. 30. travnja g. 1671. u bečkom Novom Mjestu krvnikom glave odsječene. Učeni predsjednik naše akademije znanosti videć silno gradivo, koje se u c. kr. državnom arkivu ob istoj uroti nalazi, umoli me, da mu pomognem iste spise pregledavati i izcrpljavati. Drage volje prihvatih ovu po mene vele laskavu ponudu i u koliko mi je moje vrieme izvan ureda dopuštalo, pomagah gosp. predsjedniku u njegovih iztraživanjih. Poslje bijaše gospodin predsjednik akademije preko mjeseca dana u arkivu dan na dan do blizu pet sati radio, kupeć gradivo za povjest urote i drugi mu poslovi nedopuštali, da u Beču dulje ostane, umoli me, da još od njega nepregledane spise o uroti do kraja pregledam i njemu u svoje vrieme bilježke sa prepisi spisa, koje je želio, da budu doslovce prepisani, pošaljem. Ja nisam kasnio, da molbi preč. g. dr. Fr. Račkoga zadovoljim i malo po malo, kako mi moji ostali poslovi dopuštali, pregledavah još nepregledane svezke urotnih spisa i bilježih u kratko njihov sadržaj. U svezku „Hungarica, fasc. 122“, dodje mi u ruke svežčić napose vezan pod naslovom: „Frangepani croatice conscripta“ (Hrvatski napisana od Frankopana). Na prvi mah mišljah, da su kakvi privatni listovi, ugovori, računi ili što slična, kakvih stvari hrvatski napisanih u drugih svezcih podosta nadjoh, a na samu urotu ničemu se neodnose. Ovi i ovakovim spisom slični bijahu iz Čakovca, Ozlja, Bakra, Novoga u Vinodolu i iz drugih Zrinjskih i Frankopanskih gradova prilikom njihova obsjednuća kroz carsku vojsku amo u Beč na carsku zapovjed odpravljeni; al ovaj se put prevarih!

*

Razvežem svežčić i prva stvar, koju tu opazih, bijaše pjesmica, od same ruke Franje Krsta Frankopana napisana. Pregledam na brzu ruku sav svežčić i mišljah: evo hrpa hrvatskih pjesama, pisanih stranom rukom Frankopanovom, stranom drugih dvijuh osoba, od kojih mi bješe jedna poznata iz spisa urotnih a to sluge Frankopanova, po imenu Talijana Romana. Jeli ova sbirka pjesama sakupljena iz drugih sbirka pjesama, njeka vrst pjesmarice, ili su pjesme možda i od sama Frankopana izpjevane, to u prvi mah nemogoh zaključiti, ali znam, da mi je taj dan, kad ove pjesme nadjoh, veselje bilo srce obuzelo, misleć: evo gle! hrvatski velikaš iz obitelji, kakve uza Zrinjsku hrvatski narod nebrojio, nije se stidio pred god. 1671. pisati hrvatske pjesme, il možda i pjevati. A komu da se u današnjih naših okolnostih nenametne kraj ove misli i druga: gdje su danas takmaci njekadašnjih hrvatskih velikaša Zrinjskih i Frankopana, koji bi svoj jezik njegovali i ljubili? Plemenita krv njihova prepušta zadaću ovu milostivo služinčadi svojoj!

Ovako sam našao svežčić ovaj hrvatskih pjesama, koji se evo ovdje izdaje, a neposredna i glavna zasluga, da se je ovim pjesmam u trag ušlo, i da evo na sviet izilaze, pripada učenomu predsjedniku akademije znanosti preč. gosp. dru. Franji Račkomu, komu budi hrvatski sviet haran na ovom daru.

2.

Kad stadoh drugi dan u c. kr. arkivu pjesmu po pjesmu pregledavati, jednu uz drugu slagati, složih podpunu knjigu od jedne ruke na čisto prepisanih pjesama, koja je brojila osamnajst araka, svaki za se koncem sašiven u osmini i brojevi strana od 3—288 str. (prvi list str. 1 i 2 je iztrgan, možda je tu bila posvetna pjesma, koja je sada napose) označena. Nadjoh dalje knjizi ovoj i naslov, predgovor, posvetnu pjesmu i azbukno kazalo pjesama u knjizi sadržanih. Pokle sam ovako knjigu složio, kojoj nije ni jedna strana manjkala i čitava bila od jedne ruke napisana, stadoh druge pjesme, koje su bile u raznih oblicih i od dvijuh raznih ruku, različnih i od gornje u knjizi, napisane, jednoga pisma u jedno slagati; nu druge cjeline nemogah sastaviti. Ja složih dvie nepodpune i manjkave sbirke pjesama, od kojih je jedna sadržavala jedan dio pjesama, prepisanih na čisto u knjizi i to od ruke sluge Frankopanova Romana sa popravci, pripisi i naslovi od ruke samoga Frankopana, a druga

takodjer jedan dio pjesama, na broju 33, u knjizi prepisanih i povrh toga i njeke pjesme i sastavke u prozi napisane, kojih sbirka na čisto prepisanih pjesama nije sadržavala. Ovaj posljednji nepodpuni skup pjesama i njeki komadi u prozi, bijahu prvotni sastavci od ruke Frankopanove napisani i mal ne svagdje ponješto, a gdjegdje i vele izpravljeni. Sravnjujuć Frankopanov rukopis sad još malko s drugimi rukopisi nepodvojih već, da je sva sbirka pjesama, koju pred sobom imadoh, proizvod vile pjesničke Frankopanove, a i postanak knjige, na čisto prepisane, nije mi bilo veće težko tumačiti. Frankopan je pjesme izpjevao i dao slugi Romanu, da ih prepiše i pošto bješe sam još jednom Romanove prepise svojih pjesama pregledao, izpravio i naslove jim napisao, pusti jedan dio pjesama na čisto u jednu knjigu prepisati, napisa joj posvetnu pjesmu, predgovor i dade joj naslov: „Vrtić za čas kratiti“, a sebi pjesniku nadjenu ime Ditelina. Knjiga na čisto prepisanih pjesama „Vrtić“ sačuva nam se čitava, a prvotnih sastavaka i prepisa Romanovih svijuh nema, jer su valjda od sama Frankopana, Romana ili prepisača knjige, pošto su bili na čisto prepisani, raztrgani. „Vrtić“ (Gartlic) je ovdje u knjizi tiskan od str. 1 do 135.

Povrh pjesama u knjigu prepisanih nadjoh još sliedeće vlastoručno napisane sastavke Frankopanove: pet strana na čitavom tabaku pjesama strogo nabožnih, koje se ovdje u ovom izdanju nalaze od stran 145 do 157. Dalje, šest pjesama na narodnu izpjevanih, od kojih se nalaze ovdje od str. 137 do 144. Ovih šest pjesama je prepisao i pisar knjige i to sa napojnicami na glavi (koje su jedino u prepisu pisarevu). Na jednom komadu papira jesu naslovi ovih šest pjesama i tu se zovu: „Dijačke junačke“. Od ruke su Frankopanove takodjer četiri strane na tabaku aforisma, kojim je on dao naslov: „Sentencie vsakojačke“, u stihovih i prozi, koje izvorni, koje prevedeni iz drugih jezika. U prozi su od ruke Frankopanove dva komada i to ascetičko nedovršeno djelce pod naslovom: „Po vsem svitu naglašena prečudna i strašna trumbita sudnjega dneva“ (9 i $1/4$ str. na tabaku) i početak beznaslovne šaljive igre prvoga čina, tri prizora i početak četvrtoga i to u „slovenskom“ narječju. Ova posljednja tri Frankopanova sastavka, kao i gore spomenute nabožne pjesme, nalaze se jedino u Frankopanovom sastavku.

Od pisara knjige jesu još povrh gore spomenutih šest pjesama na narodnu ili kako se tamo zovu „Dijačke junačke“, koje su u Fran-

kopanovom originalom sastavku, jedino od njega napisane: „Poskočnice“ i „Zganke za vrime kratiti“ (32 str. u 8-ni). Kako je iz jednoga kazala pjesama u knjizi (jesu dva) vidjeti, htjeo je Frankopan i „Poskočnice“ i „Zganke“ u svoj „Vrtić“ uvrstiti; to dokazuju istrugani brojevi strana, i tad bi bio „Vrtić“ mjesto što sada sa kazalom broji (bez predgovora i posvetne pjesme) 296 strana, iznašao 328 str., od str. 3—330, koji broj 330 se prekrižen i sada čita na posljednoj strani „Vrtiću“ pripadajućega kazala. Da nije Frankopan ove pjesme u „Vrtić“ uvrstio, smetao mu je svakako njihov sadržaj, napose „Zganka“, koji odgovara posve onodobnom talijanskom ovakve vrsti pjesničtvu, akoprem bih se usudio kazati, da je Frankopan u ovoj struci pjesničtva još ponješto i talijanske pjesnike pretekao Ovoliko mnijem, da će dostatnim biti kazati o rukopisih, u kojih su ove pjesme ovdje sadržane.

Složiv ovako te rukopise, bude mi prva briga, da pjesme ove prepišem. Jer to samu uz drugi posao u arkivu mi bilo nemoguće, a povjeriti prepise nikomu nemogoh, to umolih presv. g. c. k. dvorskoga savjetnika i ravnatelja c. k. državnoga arkiva, poznatoga njemačkoga povjestničara Alfreda viteza Arnetha, da bi mi, akoprem to u običaju nije, dopustio, da mi se ove pjesme u moj ured, u c. k. dvorsku biblioteku pošalju, gdje bih jih mogao po malo prepisivati. Gosp. vitez Arneth posluži mi osobitom pripravnošću i drugi dan već bio svežčić s pjesmami u c. k. dvorskoj biblioteci, gdje prepisah sve malo po malo i što nije ovdje izdano.

Za ovu osobitu ljubav napram meni a i u obće za pripravnost, kojom presv. g. A. vitez Arneth podupire naša historička studija u c. k. državnom arkivu, budi mu ovim najsrdačnija hvala.

3.

Pripomenuv kako sam našao, gdje u kojih i kakovih rukopisih su ove pjesme, koje se ovdje izdaju, bila bi mi dužnost da sad kažem koju i o životu pjesnikovu, o njegovu tužnom svršetku sa svojim šurom Petrom Zrinjskim. Nenamjeravam toga ovdje načiniti, jer za to ni potrebna materijala, napose za mladje godine pjesnikove, još nemogoh dosta naći, a povrh toga i ufam, da će kritičko pero našega povjestnika gosp. dra. Fr. Račkoga naskoro u jasnoj slici predstaviti nam život, zgode i nezgode, tragički svršetak naših pjesnika Petra Zrinjskoga i Franje Krsta Frankopana, a uz njegovo vješto pero ne-

dvojim, da bi moj rad ovdje bio jalov. — Šta se Frankopanova pjesnikovanja tiče, ono se svojom sadržinom prislonilo na talijansko one dobe. Talijansko pjesničtvo sedamnajstoga vieka, tako zvani „Il secento“ je poznato sa pada umjetnosti, a napose pjesničtva u Italiji. U Italiji Dantovoj nestalo je bilo u ovo vrieme svake više i uzvišenije ćudi za liepim, a tomu su bila dva ponajglavnija uzroka i to: reakcija katolicizma proti novoj vjeri Luterovoj i tadanje nenaravno političko stanje Italije. Rim, akoprem je još uviek i podupirao znanosti i umjetnosti, to se je ipak žacao pred razvitkom napose povjestničkih, jezikoslovnih i filozofičkih nauka, on je težio brižljivo, da preprieči svaki novi život u školah, da se nebi tim protestanska nova načela tamo uvukla. Nadalje na jugu i sjeveru Italije vladahu španjolski podkralji i kraljevski namjestnici, kojih je najglavnija skrb bila, da se obogate i oko jim što preostane, da napune kraljevske peneznice. Uz te okolnosti nisu mogle ni znanosti a ni umjetnosti u Italiji procvasti, a još manje pravo pjesničtvo, kojemu treba slobode. Pjesničtvo se je uslied ovih preprieka u Italiji izrodilo bilo. Glavna je pogrješka onodobnoga talijanskoga pjesničtva nenaravnost; opisuje se ono, što se nevjeruje, što se nikad nit vidjelo, nit motrilo nije, prazne rieči, gorostasne, neistine slike, dugočasno opisivanje mimogrednih stvari, a prelaz glavnih: bombastičnost, zla šala, igra rieči, nesmisaone oprieke i lude metafore, jednom rieči: „Concetti“, što je prije značilo umne sastavke, spadnu na bezmisaone, prazne, razkalašene i prostačke šale. Početak ovim nevoljam nalazimo u ostalom kod talijanskoga pjesničtva i prije ovoga stoljeća a napose i kod Torquata Tassa. Čim se je pjesničtvo smatralo za njeku ugodnu igru, koja jedino služi na zadovoljstvo osobne svoje taštine i na veselje tudje dangube, komu netreba svetoga oduševljenja ni dara božjega, tim su naravne bile i posljedice ove u pjesničtvu. Zato i broji talijansko povjestničtvo ove dobe toliko pjesnika a napose liričkih.

U ovakovoj Italiji, med ovakovimi učitelji bijaše i Franjo Krsto Frankopan odgojen, a koje čudo, da nam i njegove pjesme znakove ovoga talijanskoga razsula pokazuju. Osim toga pjesme njegove su nam strašan odjek žalostnoga stanja one dobe u našoj zemlji u svakom obziru. Borba politička bila je u ono doba u Hrvatskoj a u toj su borbi obitelji Zrinskih i Frankopana od strane naroda na čelu stajale. Pa kao što su u politici na čelu stajale, tako su htjele, da ni na literarnom polju nezaostanu, da i tu narodu prednjače i lice da

mu pred ostalim svietom osvjetlaju. Mislim, da se neću prevariti, ako uztvrdim, da je grad Ozalj i Čakovac bio u ono doba njeko literarno hrvatsko središte s ovkraj Velebita uz mecenatstvo Zrinjskih i Frankopana. Oni, kao prvi velikaši u zemlji, htjedoše poput talijanskih knezova, da uz zveket oružja zapjeva i narodna vila pjevačica na dvorih njihovih i da opjeva slavu narodnu a i njihovu. Zato vidimo iz istoga uzroka Nikolu Zrinjskoga, koji je izmed „dvijuh domovina“, više magjarskoj domovini prijao, medju magjarskimi pjesnici, a Petar, komu je bila majka hrvatska milijom, a omiljela mu ju možda ponajviše Katica Frankopanka, akoprem nije bio osobiti pjesnik, prevadja pjesmu brata Nikole „Sirenu mora adriatskoga“ i pušta ju tiskati u Mletcih, kod koga mu je posla bio na ruku Ivan Smolanić, rodom Kostrenjanin u Primorju, u ono vrieme odgojitelj njegova sina Ivana Antuna, a kašnje biskup senjski, koji je po svoj prilici „Sirenu“ onako i izgrdio, kako je tiskana, a Petar sam preveo onako, kako je u vlastoručnom njegovom rukopisu u c. k. dvorskoj biblioteci, ako je Vitezović bio dobro obavješten, od koga mi ova viest. Katarina Frankopanka napisa molitvenik; a čemu da dvojimo, da nije htjeo i Franjo Krsto Frankopan, šura Nikole i Petra Zrinjskoga, brat Katice, ljubljeni gost na Ozlju, gdje je Petar sa dikom svojom Katicom dugo boravio, da se ovjenča pjesničkim viencem te i on pošao u pjesnike? Nevolja ga lišila slobode, postao tamničar i tu mu bila pjesma utjehom. Tu pripravi on svoj „Vrtić“ za tisak, ufajuć se, da će izaći na slobodu, kako to i bilježka od njegove ruke iz poslednjih mjeseca njegova tamnovanja svjedoči, gdje razne zavjete čini, koje bi imao izpuniti, kad izadje na slobodu. Sreća ga ta nezapade i tim osta i „Vrtić“ i ostale pjesme u njegovoj tamnici u bečkom Novom Mestu, odakle jih tajnik Abele po svoj prilici poslje smrti Frankopanove s drugimi spisi u Beč donese, i tu su bile u arkivu sahranjene, gdje meni prvomu, koga su i hrvatski spisi Frankopanovi zanimali, dodju u ruke.

Kad se jednom svi spisi iz Zrinjskih i Frankopanskih arkiva iz Čakovca, Ozlja, Bakra, Grobnika, Novoga u Vinodolu itd., koji leže svuda raztreseni, pregledaju, tko može kazati, da nećemo još možda mnogo pjesničkih i prozaičkih proizvoda Zrinjskih, Frankopana i njihovih literarnih prijatelja naći? Onda ćemo si stvoriti moći živu sliku dvorskoga života Zrinjskih i Frankopana, njihove zasluge, naposeb počam od početka protestantizma za hrvatsku književnost ste-

čene, tim bolje ocieniti: onda mislim, da će se i ona izreka jednoga od naših najumnijih literarnih historika još bolje potvrditi, koji govoreć o literarnom djelovanju Petra Zrinjskoga i Vitezovića, napose posljednjemu podmeće misao, da je mješajuć kajkavštinu s čakavštinom namjeravao stvoriti njekakovo literarno središte u Zagrebu, koje bi spajalo sjeverni dio Jugoslavena, latinicom pišućih. (Vidi: Rieger Slovník naučný. Dio IV. Članak: Jiloslované [povjest hrvatske literature od Vatr. Jagića] str. 349). Ja mislim, da je i Zrinjskomu i Frankopanu ovakovo literarno središte na umu bilo, a možda se nevaram, ako jim podmetnem toliko velikaškoga slavohlepja, da su težili, da po primjeru talijanskih velikaša, ustroje oko sebe vrst literarne hrvatske akademije, kakvih su primjera u ono doba dosta u Italiji imali. Svakako literarno djelovanje ovoga vremena u predjelu naše domovine, u koji padaju i ove Frankopanove pjesme, je dosta zanimivo, da u buduće našim literarnim historikom posluži za zanimiva študija. Ovdje htjedoh ove stvari samo napomenuti, a neću nipošto da ove svoje misli posve temeljitimi držim, da nebi jim bilo prigovora. Neću da više govorim o valjanosti i nevaljanosti pjesama Frankopanovih, budi dosta da sam ovdje natuknuo njihovu srodnost s talijanskom poezijom, njihovu važnost i za našu književnost. Ujedno neću da spominjem o jeziku Frankopanovom, što se nadam, da će vješto pero akademika prof. dra. Vatr. Jagića naskoro to učiniti; jedino mi budi još dozvoljeno ovdje spomenuti, nješto o mjestu, gdje je Frankopan ove pjesme izpjevao, o nasljedovanju i prevodih talijanskih, koji se med ovimi pjesmami nalaze, i napokon o pjesmah i prozi Frankopanovoj, koja nisu ovdje u ovoj sbirci izdana.

4.

Dvie bilježke medju pjesmami i to jedna uz prvu pjesmu „Vrtića“, kojoj je naslov: „Od sriće nestalnosti“, (ovdje na str. 3) u prepisu Romanovom ove pjesme, stoji napisano: „Dana 8 svibnja 1670 kod grofa Dauna u Beču“ i bilježka istoga sluge vrh pjesme: „Cvitja razmišljenje i žalostno protuženje“ (ovdje na str. 48) isto tako u Romanovu prepisu: „Na dan sv. Catharine u novo mesto“, kazuju nam, ako i ne nepobitnom sigurnosti, da je Frankopan ove dvie pjesme po svoj prilici u vrieme svoga zatvora izpjevao. Mnoge nam pjesme tvrde to isto po svom sadržaju, — a usuprot druge uprav svojim sadržajem pokazuju nam protivno. Isti nikako nedopušta, da zaključimo, da je

Frankopau pjesme u zatvoru, lišen slobode, pun jada i čemera, kako to njegovi listovi iz tamnice potvrdjuju, mogao izpjevati, ako nećemo da u Frankopanu naziremo prevratnu i baš frivolnu dušu, što nam druge pjesme ni s daleka nedopuštaju. Tko je n. p. mogao izpjevati samo one dvie pjesmice, da nenabrajam više: „Cvitja razmišljenje i žalostno protuženje“, nadalje „Tituluša nima, ime vimdar ima“, tomu se nemože uzvišena, plemenita ćud odricati, što bismo svakako morali, ako bismo Frankopanu nametnuti htjeli njekoje pjesme, kojih je samo njekoliko a većina i nije u ovoj sbirci rad njihova sadržaja priobćena, da jih je u tamnici, u najvećoj svojoj nevolji izpjevao. Svakako mislim, da je Frankopan jedan dio pjesama ovih izpjevao još u slobodi, jer nije moguće ovaj broj pjesama, koji se ovdje priobćuje ni sa vremenom njegovim u tamnici u sklad privesti, da bi mogao sve tamo izpjevati, imajuć i drugoga posla, napose sastavljanje svojih obramba i mnogobrojno dopisivanje, koje se medju urotnimi spisi nalazi. Svoj „Vrtić“ kako ga u knjizi imamo, složio je svakako u tamnici, a slažu se s tim i rieči njegova predgovora, gdje veli: „Ovi pako vrtlić je zasadjen v oblačnih dnevih, v urah nesrićnih, srcem turobnim, mislih nepriličnih . . .“ Odakle, neniječem, da bi se takodjer dalo zaključiti, da je sve pjesme u „Vrtiću“ izpjevao u tamnici, što ja iz gornjega razloga ipak dvojim. Buduća iztraživanja u ovoj stvari poučit će nas možebit bolje.

Jedna bilježka Frankopanova sluge Romana u jednom računu medju urotnimi spisi pripovieda, da je on, kad je sa svojim gospodarom u Beč došao, kupio za svoga kneza dvie knjige. — Ova bilježka, sadržaj, pojedine izreke i naslovi mnogih pjesama, nametnu mi misao u prvi mah, da med ovimi pjesmami mora da bude i mnogo talijanskih prerada. Dugo tražih, dok napokon putem talijanskih sastavaka i prepisa, koji se med Frankopanskimi akti takodjer nalaze, za rukom mi podje, da nadjem jednu talijansku sbirku pjesama, iz koje je Frankopan njekoje pjesme nasljedovao, a druge preveo. Knjizi je toj naslov: „*Di porti del Crescente. Divisi in rime morali, devote, heroiche, amorose. In Brusella. Apresso Giov. Momortio. MDCLVI* u 4-i, str. 187“ Jedan otisak ove vrlo riedke knjige nalazi se ovdje u c. k. dvorskoj biblioteci i to posvetni iztisak caru Ferdinandu III, komu je knjiga i od pjesnika posvećena. Pjesnik pako: „Accademico Crescente“ nije nitko drugi nego austrijski nadvojvoda Leopold Vilim, sin cara Ferdinanda II. Ob ovih njegovih pjesničkih proizvodih veli

vele laskavo Crescimbeni (Crescimbeni. Comentarj intorno alla istoria della volgar poesia. Roma 1702. 4-o Vol. I. pag. 104—5) pokle je spomenuo, kakva je sreća i čast za talijansko pjesničtvo, što je tako visoka osoba medju talijanske pjesnike stupila: „U rečenih Rimah je nadvojvoda Leopold Vilim, izvan izbora misli, pokazao podpuno poznavanje i okretnost u talijanskom jeziku, kao takodjer jezik čišći i izabraniji, nego što je bio kod mnogih ondašnjih pjesnika, koji su svietom rušili i zahtievali za se svako poštovanje“. Današnji talijanski kritici nemisle ovako o nadvojvodinih pjesmah i nemniju, da jih je vriedno spominjati. Imajuć Frankopan ove talijanske Crescentove pjesme u ruci jednu je od njih doslovno preveo, naime: Izazivanje Kupida (str. 34), za jednu je uzeo misao, koju je samostalno razvio: vsaka žena štima se lipa (str. 62), a u sedam je Crescentove pjesme nasljedovao; ove pjesme jesu: ufanja kripost (str. 16), pozvanje na vojsku (str. 50), Kupido srca izvižba (str. 116), Filenusa smrt (str. 122), bojezljiv u ljubavi (str. 129), srce iz vuze Kupida uteklo (str. 130), napokon: Kupido ni drugo nego lipost (str. 133)

Sigurno je, da je i u drugih pjesmah, kako prije spomenuh, i više prevedena i nasliedjena po talijanskom, al ja dosele med smjerom ondašnjih talijanskih lirika, uz sav bogati materijal ovdješnje c. k. dvorske biblioteke nemogoh ničemu više u trag ući. Možda ću biti u buduće sretniji.

Napomenuti mi je još ovdje njekoje Frankopanove pjesme i komade u prozi, koje govoreć o rukopisih ovih pjesama spomenuh, a ovdje u ovom jih izdanju nema. Mnijah, da se u ovom izdanju nedoliči, da budu priobćene one pjesme Frankopanove, koje nisu posve gladka sadržaja, premda su neobhodno potrebne za karakteristiku poezije Frankopanove. Takovih pjesama izpustih priličan broj iz ove sbirke. Ovdje ću navesti samo naslove ovih pjesama: Zrcalo prave lipote. Zvire, ko svit zadržuje. Ptica prez perja. Razgovor med mužem i ženom. Spoganjanje prošastoga vrimena. Starica žaluje mladenke. Divojka rad ljubavi špota babajka. Buhe bantuju Zoricu. Kupido milostivnu daje audienciu. Venus nastane davat audienciu. Buhe nevoljno skončanje. Pop snahu pozdravlja. Divojke opisanje od glave do nog. Fratri putnici. Kletva proti ljubi, ka sfaliva. Hop hajda! kamo ljuba, tamo ja. Poskočnica. Što se kada neiskuje, to se v lipu prigodjuje. — Izostavih na dalje i „Zganke“ i aforisme stranom u stihovih,

stranom u prozi pisane, koji nose naslov: „Sentencie vsakojačke“, te u prozi ascetičko nedovršeno djelce: „Po vsem svitu naglašena prečudna i strašna trumbita sudnjega dneva“ a i nedovršenu beznaslovnu slovensku veselu igru. Jer će ovaj posljednji šaljivi proizvod vile Frankopanove mnoge čitatelje zanimati, to hoću da mu ovdje u kratko sadržaj navedem s nekojimi markantnijimi mjesti u slovenskom izvoru.

Frankopan je, kako spomenuh, dospjeo jedino tri čitava i početak četvrtoga prizora prvoga čina ove igre napisati. Osobe, koje dolaze u ovih prizorih, jesu: Jarne bogati, Budimoder, gospud i gospa Hozenbosser. Prvi prizor je monolog Jarna, gdje u kratko veli: Ah kakova zmija je žena plemenita roda! Ja mogu biti svim svojim zemljakom na uzor, što će reći, htjeti se povisiti vrh svoga stališa i oženiti, kako sam ja to učinio, ženu gospodjicu. Njezino je plemstvo dobra stvar, al je isto s mnogimi neprilikami prepleteno. Blago njemu, tko se „neuplendra!“ Ja siromah učim se sad o svom trošku poznavati plemtstvo svoje gospodjice. „Oh Jarne, oh Jarne, kakur bi ti bolj bil sturil, premda maš blaga ino denarje, nikuli nikar gospodičnu obljubit, an pa enu tvoju glihe, dobru ino pohljunu, ka bi ti bila hižila ino marno poslovala! Žena, le ta se s tobu sramuje, kad joj gift pride vse kuli ino glatku strahuje; služavniki, le ti te nepoštuju an pa gospodinju; denari k hudiču gredu, ja pač sam, neviš gospud an pa hlapac na domu. Jarne, siromak Jarne! ti si sturil anu groznu oslariju. Nikuli domur nepridem, kar nenajdem stranskega, vse poštari ino perietlici prihaju, pa spet odhaju“. U drugom prizoru vidi Jarne izlaziti iz njegove kuće Budimodra i med njimi se zametne razgovor, nemogav proći jedan kraj drugoga, da se nepozdrave i Jarne zametne rieč i pita Budimodra: gdje je bio? Budimoder, čineć prividno da nepozna Jarna, umoli ga, da nekaže nikomu, da je bio u ovoj kući. Na što će Jarne: a zašto? I pošto mu Jarne obeća, da neće nikomu kazati, pripovieda mu Budimoder s jedkom šalom, da je bio od strane jednoga gospodina kod gospodinje, koja u onoj kući stanuje, a da mu se čini, da su se obljubila i da zato ima zapovied, da pazi, da ga nitko nevidi, jer da je muž one gospodinje vrlo ljubomoran i k tomu vrlo ružan. Gospodin taj da je iz Hrvatske, velebogat i plemenita roda i da je onaj isti, koji je odsjeo kod „Zlatne krune“. Taj gospodin da je pustio moliti gospodinju, da bi mu dopustila, da ju pohodi, kad joj nebude „le tega grdega tata nje molža“

kod kuće. On je otišao po nalogu gospodina k gospodinji i tu sreo, uprav kad stupio u kuću, Katricu. „Le ta Katrica, da me šentaj, bisna ka ena srnica je v momu telu zadobila srce ino jetrice! Oh Katrica, krota kačasta!“ I Katrica ga odvela k gospodinji i ona milo slušala poručak plemenitoga gospodina, zahvalila na prijateljstvu i obećala, da će svakako naći priliku, da s gospodinom utvrdi prijateljstvo. K tomu pridoda Budimoder: „Ha, ha! le to bu lipu, da molž nebu nič vedil, kakur iz enega praseta jelenom postane! Naj le cifra, ta stari kozel, naj le cifra, moga gospuda vun neizraufa! Ni li res?“ i tim ode. — U trećem činu jauče Jarne sam ovako: „Nu, Jarne siromak, kaj praviš? Li slišal kakur te gospodinja poštuva? Verješ zdaj, da ni tebe obljubila an pa tvoje denarje? Zastupiš, kar je za ženu jemati anu gospodičnu? Živ joj nič nesmiš sturiti, nje žlahtnost roke ti veže, akur joj daš hudu reč, nisi ziher, kar te vun z hiže, kar enega psa, nestirja. Ja moj Jarne, takur gre takur, kir se med žlahtne gospude zareva! Oh kakur bi bolj bil storil hčer zaročiti botra Jurja, an par botra Miheleca! Nebi zdaj le trpil le te truce ino sramote, sam bi si pravicu sturil z anom knufastom sčapicom, an par z močnom zlafernicom, kar bi joj prece z vust ino z nosa krv scedila. Da ju plentaj! Zdaj kakur češ sturit. Horvat le ta je muder, žena le ta je hudobna, jan druzimu su obljubili glegenhait najti, skupar se zastati. Akur molčiš, kozel postaneš, akur kaj praviš, hudič te vzame. Haj ju, haj ju, jest siromak!“ Napokon se odluči, da ode k otcu i majci svoje žene i njim da svoju nevolju kaže. — U četvrtom prizoru dolazi gospud i gospa Hozenbosser, otac i mati Jarnove žene, Jarnu na pohode. Jarne jim se tuži, da ga je nevolja stigla. — I ovim se svršuje sastavak Frankopanov. Iz ovoga, što ovdje priobćih iz ove šaljive igre je moguće lahko opaziti okretnost pisarije i živu satiru Frankopanovu. Dialog med Jarnom i Budimodrim živa je iskra s jedne strane jada od strane muževe, a s druge pakostna veselja Budimodra nad Jarnom.

Možda budućom kojom zgodom ovaj komad šaljive igre čitav i njeki izbor ovdje neizdanih, ponajviše satiričkih pjesama i aforizme Frankopanove izdam, i ufam se, da ću do onda o našemu pjesniku u svakom obziru moći više kazati nego ovaj put. Za sad su mi mnoge stvari u ovih pjesmah posve nejasne, koje ovdje ni nespomenuh, a i rukopisi sami će pružati još podosta iztraživanja, ne što se tiče teksta pjesama, jer taj je ovdje točno tiskan, al u drugih stvarih. Za ovo

izdanje nije mi kratko vrieme i drugi poslovi dopuštalo, da mi budu ove pripomenke i točnije i podpunije.

Za tekst ovih pjesama da bude vjeran i prema jeziku pjesnika i prema načelom kritičkih izdanja, pobrini se gosp. prof. dr. Vatr. Jagić, koji je i prilikom korekture uložio sav trud svoj u izdanje ove knjige — na obojemu izrazujem mu ovdje svoju najsrdačniju zahvalu.

U hitnji štampanja pokradoše se neke pogrješke, koje neka se ovako izprave: Str. 3 r. 4 odozdo m. kugodre čit. *kudgodre,* str. 39 r. 2 odzg. m. lipote č. *lipotu*, str. 46 r. 1 odzg. m. vila č. *vilu,* str. 67 r. 10 odzg. m. lisca č. *lišcu*, str. 71 r. 1 odzg. m. Tesers č. *Teseus,* str. 80 r. 2 odzg. m. oblakih č. *oblakov,* str. 84. r. 12 odzg. m. lita č. *leta,* str. 95 r. 1 odzg. m. napuluje č. *naputuje,* str. 101 r. 12 odzd. m. zanimal č. *zanimil,* str. 128 r. 5 odzg. izostavi i, str. 145 r. 7 m. kod č. *kot,* str. 150 r. 8 odzg. m. vustnice č. *vustnica.*

U Beču na Markov dan godine 1871, a na dviestogodišnji odsude Franje Krsta Frankopana na smrt.

Ivan Kostrenčić.

Predgovor pjesnika.

1.

Gartlic za čas kratiti,

v kojem cvitja vsakojačkih popivak nahode se. Ako bude komu drago va njem prošetat, ter cvit sebi povoljan najde, slobodno naj utrgne, al s korenom ne istrgne.

Ako bi cviti maganjasti bili, ter dostojno ne izacvali, nimaj zamirit, ar moja meštria ni vrtlaria. K tomu za sadit cvitja triba je vrime povoljno, srce zadovoljno. Ovi pako gartlic je zasadjen v oblačnih dnevih, v urah nesrićnih, srcem turobnim, mislih nepriličnih. Zato ki Apolla dično nasliduje, naj z mudrostjom svojom mene izpričuje; pače drago prosim, kaj najde neugodno, da zbriše, kaj štima potribno, pripiše.

Želim srića da ti rabi, al z mene se ne spozabi,

tvoj sluga priatelj

Ditelina.

2.

Dragi priatelj, poklon i pozdravlenje.

Prosim naj se čudit, da priprosta ditelina od tako plemenita cvita lipote i ljubavi spominak činiti podstupujem. Znam dobro, kakgod ni dopušćeno (zlog orla slavna) z naturalskim okom svitlost velikoga planete čvrsto razmišljati, tako i meni z mlahavim mojim percom diku i dostojnost prezmožna Kupida ne b' slobodno pisati. Vimdar buduć vridnim i nevridnim dano, hasan i kripost sunčenu uživat, naj i meni prez zamire bude od lipote i ljubavi konči spominat.

Ako u versih Apolla mudrost i meštriju ne najdeš, neg listor obćinske riči, ne hudaj zato, ar pelda Ikarusa je me oplašila, koj hotivši previsoko litat, moral je iz visine u morsku glubinu nevoljno pondriti. Zato volih na sridnjem putu ostat, da znam kaj govorim i drugi razumit me more.

Ni vrtla gospocskoga, s tim lipše nakinčena, v kojim ne bi rasla haluga i trava vsakojaka. Tako i va vom gartlicu nahodit je med cvitjem hudobne i koristne trave: zato opominam ruka plemenita, naj prez rukavice po cvit posigati, ar se lahko na koprivu moreš namirit; drugač jada al čemera, ki bi zdravju škodil, ni bojati, samo kad opeče, da kožica malo zacrleniva. Al zato ne maraj, hoćeš konči znati za travu povidat.

Vim bol, ka od želje dojde
prez rizika lahko projde!

Z bogom.

Cefirus kak Flori zruča protulitje,
Flora ditelini zaufuje cvitje.

Boreas nemilni uzimlje prošćenje;
godine ter snigi, vitri jadoviti,
hudobnosti svojoj čine završenje,
moraju prik volje svitu ugoditi.
Cefirus nasladni gospodar postaje,
z ljubeznostjom svojom, oh, kuliku radost
nevoljnom stvorenju na jednuč pridaje,
vsu turobnost prvu preminjuje v dragost.
Jur slavičak dragi milo se glasuje,
ninfe i pastiri diple razigruju,
jelen po dubravi veselo pasuje,
polja, loze, zdenci z novinom zgizduju.
Al vrh vsega Flora, nad cvitjem božica,
kak je vrtle svoje dično nakinčila!
okol na okolo rumeni rožica,
tulipe, narcize posred razredila!

Hiacint i naglic, v strankah postavljeni,
lilije, jalzamin za vadlju cvatuju;
dragoljub, zvončaci gusto zasadjeni,
violice vsake venac izvršuju.
Va ta gartlic Flora ljubleno poziva
vsako drago srce na čas prošetati,
detelina pako verno obećiva
troježljivu ljubav dostojno skazati.

Od sriće nestalnosti.

Pravo jesu priji znali izmisliti,
da je srića slipa htili nazvistiti;
ar ona ne gleda nit prava nit kriva,
još manje razštima vridna il nevridna.
Vije se u kolu kot kača hudobna,
vred zna obradovat, učinit turobna;
sad jedna ispelja u mesto najviše,
sad druga postavi pod vsima najniže.
Oh neverna srića, nejednaka reda,
vnoga dobra daješ i prevzimleš vreda;
s tvojom se stalnostjom nigdor hvalit neće,
ar ufanje vsaka prehiniti hoće!
Nut kako iz ništar podigne človika,
od priprosta roda učini velika,
poda njemu razum, diku i gospocstvo,
zlata, srebra dosta, batrivo junačstvo.
Nazlobnike svoje oblada prez truda,
proštimanja vnoga zadobi po vsuda;
nigdor mu se ne smi na lice kazati,
neprijazan svoju očito nazvati.
Kugodre obrne, vse mu se pridaje,
u harcu ter boju oružje podaje;
činenje njegovo posvud je hvaleno,
da sam ne zna kako to ime dobleno.

*

Ali kada štima vrh vsih glas razstriti,
i veliko dobro v stalnosti užiti:
onda svoje kolo nesrića obrne,
velik nastor svita oni čas navrne.
Ku si prvo imal nezgovornu radost,
povekšanu daje sada tebi žalost;
gospocstvo, junačstvo, diku i razumnost,
na jednuč potamni ta svicka čalarnost.
Gospoda prezmnožna, ka ti v rodu bihu,
ruke, halju tvoju celovati htihu:
sad te ne spoznaju za vridna ljubiti,
a kamo dostojna za pravo služiti.
Prijatelje vnoge ke si znal spraviti.
štimajuć si verne u potribi biti:
odvrgli se jesu od ljubavi tvoje,
nit već ne promisle na prisege svoje.
Kim si dobra včinil i hotil ljubiti,
s tobom obitahu živit i umriti:
ne 'te se sad na te pravo ogledati
nit u vernoj službi pravično obstati.
Grade i dvorove ke si prvo ladal,
z opravom gospocskom konje bisne jahal,
sablje okovane dično g boku pasal,
i viteštvo tvoje na mejdanu kazal:
vse ti je prevzela nesrića hudobna.
još i žitku tvomu postala nazlobna;
ništar ti ne osta neg čemer i žalost,
ter nevolju moraš trpit za nasladnost.
Ovo ti, o svite, od sriće himbenost,
u kratkom vrimenu prečudna nestalnost:
ako danas imaš dobro i veselje,
jutra milo plačeš ime i poštenje.

Zmožnost sriće k suncu spodoblena.

Ki pravo razmisli nature zmožnosti,
tulikaj vrimena njegove čudnosti:
tomu ni potribno u dobru zgizditi,
nit prišastnoj srići zavsima zdvojiti;
ar i samo sunce u svojoj svitlosti
od oblakov mora podnašat tamnosti,
gda zmišani vitri u jedno shajaju,
po vedromu nebu nemilo zastaju.
Jedan drugom neće mesto valovati,
u naglosti svojoj ništar odpušćati,
neg razajti mora vsa lipa vedrina,
u oka magnutje postati škurina.
I to ni zadosta: neg moraš viditi
okol na okolo prestrašno grmiti,
prez mire i broja odurno bliskanje,
nigda doletiti ogneno triskanje.
Vihri ne smanjkuju vse nevoljno zvirje
ganut iz počinka i ptičneno gnizdje,
još i ljudem kvara buduje v letini,
ko ne more vujti tuči i godini.
Onda strah, nevolja bañtuje vsakoga,
bogu preporučat čini nemarnoga. —
Al ni toga dugo; vrime razhajuje,
kolobar sunčeni bolje nazvistuje;

ar ni moći sunce tako potamniti,
da b' svitlostjom svojom ne moglo svititi:
ako prem ku vuru zakrito prebiva,
za tim vekšu jakost neg prija dobiva.
Oh kuliku radost, kuliko veselje,
v srcu svojem ćuti vse živo stvorenje,
kad vitri razajdu, triskanje prestane,
a žarkimi traki vse svitlo postane!
Ravno tako morem srićna prispodobit,
koga jad i nazlob nigda zna oborit,
da se mora podat u svojoj zmožnosti,
i pretrpit oblak hude čalarnosti.
Onda mu ne prudi Samsonova jakost,
niti Salamona nezgovorna mudrost;
man je Alexandra prezmožno gospocstvo,
ili Dariuša veliko bogatstvo.
Navale tad vitri z jadnim govorenjem,
za tim grmlavine s krivim svidočenjem,
bliskanje po vsuda strašnim ogovorom,
triskavine guste s čemernim progonom.
Prijatelje vidit ni mu dopušćeno,
z rodbinom zastati zavsim zakraćeno;
nigdir ne zna najti pravo smilovanje,
a kamo spoznati vridno proštimanje.
Kad jur štima nebog u zlu i zdvojiti,
nastore, sramote ne moć' preboliti;
al nut svitlost sunca, rekoh dobre sriće,
ona stira tamnost, ova pak teškoće.
Oh srića ljubljena, oh sto krat blažena,
ti si človičanstvu na pomoć stvorena;
vsaki u nevolji tebi se utiče,
u veselju pako još bolje primiče.

Ako prem kot suncu nigda t' je mrčati,
da s tim činiš svitlost neg jače sijati;
po tom ne zgubivaš naturalsku vridnost,
pače tad dobivaš povekšanu kripost.
Nigda ti prepušćaš človika trpiti,
ali po tom ne daš zavsima zdvojiti;
daš ga potlačiti, al ne daš zatrti,
kad štimaju mrtva, digneš ga od smrti.
Vred znaš oprostiti nevoljno sužanjstvo,
batrivo suzdržat čemerno progonstvo;
što je kvara bilo, z duplom ga naplaćaš,
proti hudobnosti prezmožno ojačaš.
Vsaku žalost vreda od srca protiraš,
jad, nazlob, čalarnost batrivo zatiraš;
diku i gospocstvo činiš vred spraviti,
glas, ime, poštenje još veće dobiti.
Al vrh vsega štimam najveće veselje,
kad nesrićan more spunit si želenje:
vrhu zatočnikov oblast zadobiti,
suprotivne svoje pod noge spraviti.
Nut kako zna srića to lipo speljati:
proštimanje tvoje čini vred valjati,
ku si prvo imal pri drugih nemilost,
povekšanu daje poglavničku milost;
ki su prvo bili najveć suprotivni,
ti se sad skazuju nazopet sponizni;
ki su šetovali na tvoje skončanje,
sada potribuju milo smilovanje.
Ada srića draga, gdo te more zdičit,
po vridnosti tvojoj zadovoljno zvišit?
za to ja henjujem, drugomu izručam,
u milošću tvoju sebe preporučam.

Sriću vsaki išće.

Nut poglejte, kako sriću
čovičanski ljudi išću:
ki z navukom med knigami,
ki z oružjem med vojskami;
ki u dvoru prislužujuć,
z neistinom prilizujuć;
drugim na zlo potvrduju,
što je krivo potribuju.
Ali srića je bižeća,
malo kadi obstojeća,
vsi ju žele, nasliduju,
retki pako dostiguju!

Zornica nasladna.

Škuri mraki ti prohode,
svitli tragi jur dohode
od danice bele zvizde,
koju zora nasliduje,
žarko sunce prebližuje,
dati radost i veselje.
Ali vila gdi prebiva,
v mehkom perju još počiva
telo svoje prec nasladno,
koga lipost i dostojnost
ima k suncu vsu spodobnost,
mrtve stvari oživiti.
Pojdem milo zdihavati,
ljubi dragoj nazivati
dobro jutro, dobro zdravje.
Stani, stani srce moje,
lipe oči otvor' tvoje,
na me poglej milostivo,
ki od davna prez pomoći
nemiloma suze toči,
moleć, proseć tvu milošću.
Z ufanjem se jesam hranil,
s poniznostjom vazdar rabil
vernu službu dat' spoznati.

Primi vila prošnju moju,
ne skrati mi ljubav tvoju,
da zdvojeno ne poginem.
Jednom ričjom moreš dati,
da se srićan hoću zvati,
za te telo aldovati.
Na to j' milo progledala,
z dragim lišcem nasmijala,
sama sobom govoreći:
Je li oganj prez plamena
ili srce iz kamena
u stvorenju telovnomu?
Kaplja kamen još prebije,
kad z visine doli lije,
svojim gustim opadanjem.
Ni li vsakom dopušćeno,
komu j' drugač odsujeno,
gdi se najde dobro vžiti?
Na to pojdoh približati,
sam u sebi razmišljati:
ki ne vaga, nima blaga.
Naturalsko je mišlenje,
človičansko je činenje:
drago iskat tovaruštvo.

Vzimanje dobre noći.

Nut dneva svitlosti, kako vred prohaja,
noćna pako tamnost prebrzo dohaja;
jur je sunce na zapadu,
jasan misec na izhodu,
zvizde svitaju!

Jur doba dohodi konak preminiti,
tovaruštvo drago morat ostaviti,
koga vridnost i dostojnost,
zadovoljno zreći ni moć',
niti zdičiti.

Ako sam ti preveć zabavi učinil,
z mojim govorenjem morebit zamiril,
prosim vila tvoju lipost,
da ne primeš u nemilost
moje pregrihe.

Oh na što je dobro neg mal čas trpeće,
il veselje koje v žalost premineće?
Al kada je tak stvoreno,
od zle sriće odsujeno
vsakom trpiti:

moram i ja žalost tu sada podjeti,
ter od tebe vila prošćenje vazeti.
Kak se teško duša dili,
kad od tela smrt ju sili
druga zgubiti:

onak mi postaje od tebe odhajat,
lipa razgovora prik volje ostavljat,
dok te duša zopet vidim,
ruke tvoje milo ljubim,
verno dvoreći.

Vidim, da ni moći dneva zadržati,
il škurinu noćnu duglje zapačati:
za to vila z bogom ostaj,
v božjem miru ti počivaj
telo nasladno!

Bog ti daj vse dobro ovu noć sanjati,
i prišastno jutro povoljno valjati,
ko bi tebe veselilo,
drage glase donosilo,
srcu radosti.

Z bogom duša, z bogom predrago veselje,
vsemu momu dobru jedino življenje,
listor z mene ne pozabi,
vernom slugi ne zabrani
tvoje milošće!

Srićno u ljubavi prigodjenje.

Jošće mi zora ne zabili,
niti sunašce ne presvitli,
vidih divojku gizdavu
cvitje berući batrivu.
Nje crne oči svitaju,
kot sokol-ptici igraju;
lišca rumena blišćahu,
spodobno rozam cvatjahu.
Srce zaćutih hrabreno
od nje lipote ranjeno,
ne mogoh dalje zmagati,
plamen gorući tajati.
Ja ju pozdravih ljubleno,
ter se naklonih vmiljeno;
skupa se bismo sastali,
ruke na zdravju podali.
Pojdem po tiho govoriti:
nimaj mi vila zamiriti,
da te na miru zbantujem,
ljubav od srca očitujem.
Koje mi prosim ne zvrzi,
neg svomu srcu ti priveži;
ter mu ne skrati živiti,
z milošćom pravom hraniti.

Ovo ti viru zavdajem,
srce i telo pridajem:
pravično ću te služiti,
lipoti tvojoj dvoriti.
Listor naj druga ljubiti,
nit moju službu oduriti;
srce himbeno ne hrani,
čistu mi ljubav ne zabrani.
Na to je milo zdahnula,
desnu mi ruku ponudila,
koju ponizno celovah,
srce si kruto obradovah.
Skupa pojdosmo šetati
lozu zelenu pohajati,
polag studenca počivati,
draga spominka vživati.
Oh gdo bi mogal spisati,
kako je lipo bivati
v letnoj vrućini pod hladom,
z ljubom predragom na samom.
Je li mi takva nasladnost,
koja premaže ljubeznost,
gdi se dva srca zastanu,
dvi tela jedno postanu?
To se je tako zgodilo,
biti će i prija je bilo;
moje mi srce naj počiva,
gdi se sad piesam popiva.

Trplenje u ljubavi.

Tužno moje srce tako je stvoreno,
od ljube nemile njemu odlučeno,
da užit ne more od meda slatkosti,
gdi mu od pelina ne umiša žuhkosti.
Što mu sada vrime ufanja donaša,
to u malom hipu nazopet odnaša;
ne more počinka jedan čas imati,
tulikaj nemira mora vdil spoznati.
Kada smrtjom štima vse zlo dovršiti,
kako Fenix ptica mora spet roditi!
S tim li hoćeš vila sebe radovati,
da kot metul k svići mora šetovati?
Ako jednuč na me pogledaš ljubleno,
u oka magnutje postaje čemerno;
sada riči daješ pune ljubeznosti,
pravo ne zgovoriš, da su nemilosti.
Ada moram v sebi to zlo podnašati,
žuhkost i nasladnost u jedno kušati,
ter dosad ne morem pravo razibrati,
je l' veselje veće ili žalost znati.
Ar dobra uživuć strah me izkončuje,
a trpeć nevolju ufanje hranjuje;
u plamenu sideć, bojim se zmrznuti,
a pod ledom buduć nemilo zgoriti.

Za to vila draga z bogom te zaklinjam,
i z pravoga srca na pomoć zazivljam,
da se ti smiluješ mojemu trplenju,
il odlučiš konac tužnomu življenju!

Ufanja kripost.

Dojdi, oh, dojdi ufanje,
jedino moje zdržanje,
ti jesi prava nasladnost,
koja premaže trpljivost,
u tebi biva življenje,
vsakoga srca veselje!

Ako prem srića neverna
nigda postane čemerna,
tugu, nevolju povekša(ti),
vsake radosti izkonča(ti),
ti vimdar jesi ufanje,
srca mojega zdržanje!

Ako iz vile očiju
triski nemili shodiju,
s kimi zna ljuto raniti,
srce ljubleno mučiti:
ti vimdar jesi ufanje
jedino moje zdržanje!

Ako ni moć' zahvalnosti
spoznat od ljube milosti,

nego se tvrda skazuje,
ob mojoj tugi raduje:
po tom je vimdar ufanje,
srca mojega zdržanje!

Ak prem momu zazivanju,
prez broja suz prolivanju,
bude tvrdja od kamena,
a nemiln'ja od plamena:
po tom je vimdar ufanje,
oh! moga srca zdržanje!

More me vila mraziti,
ja ju vim hoću ljubiti;
ak joj ni drago smiliti,
po tom ja neću zdvojiti:
dokle god živim, ufanje
je moga srca zdržanje!

Dojdi, oh dojdi ufanje
vsega stvorenja zdržanje,
srce ljubleno pohodi,
od njega već ne odhodi,
naj spozna tvoje milosti,
i nezgovorne kriposti.

Vrh ljube liposti radost.

Oh veselju momu ti uzrok jedini,
kako srcu tvomu drago more biti,
da lipotu tvoju svim nam očituje
sam bog od ljubavi, ovak izvišuje.
More li gdo reći, da kinča dragoga
skratilo t' je nebo što god ma lipoga?
kada sama Venus mora valovati
od tebe vsu diku, ljubeznost imati.
Oči tvoje k suncu štimam prispodobne,
ko vse stvari živi, okripi turobne;
milo tvoje lišce pravo j' protulitje,
v kojem lipost, dragost vsaka nahodit je.
A vustnice drage, kako ću zdičiti,
klaris i rubinti mogu se zakriti;
biser z alabastrom malu ima belost,
proma tvojim zubi postaju neg tamnost.
Blažen komu srce od tebe ranjeno,
il z moćom ljubavi slatko začareno,
more se ta srićan med ljudi držati,
u vsem zadovoljan, sigur nazivati.
Hvalim onom dnevu gda sam se narodil,
i za volju tvoju ljubleno obolil;
prija hoću sebe moći oduriti,
nego draga duša s tebe pozabiti.

Bar nek zna slobodno vse živo stvorenje,
  da s tobom, u tebi je moje življenje;
  veselja ja nimam prez tvoje radosti,
  nit ćutim nasladnost prez tvoje dragosti.
S tim ti bile ruke ponizno celujem,
  dušu, telo, srce na vike aldujem,
  ništar nimam vila u mojoj zmožnosti,
  ko b' me veselilo kak tvoje milosti.
Ravno kako jesi v liposti kraljica,
  med travom ovelom prelipa rožica:
  hoću sluge tvoje nadajt u vernosti,
  skradnju kaplju za te stočit u stalnosti!

*

Prosi smilovanje od ljube.

Ćeš li Kloris moć' trpiti,
srcu svomu odoliti,
ti jedina uzrok biti
tak zdvojenoj mojoj smrti?
S čim ja bolje zdihavanjem
štimam tebe namoliti,
vnogim suznim prolivanjem
srce tvoje ukrotiti:
s tim ti veća je nasladnost
muke moje nabrajati,
osebujnu kažeš radost
rane moje ponavljati.
Ali draga što ti prudi,
tak nemilo baratati,
ki te pravo, čisto ljubi,
za vsim srcem zamitati?
More l' biti kaj dražjega,
neg povoljno dragoj služit,
a izmislit kaj težjega,
neg ljubavi ne moć' užit?
Deh smiluj se, poglej na me
z dragim okom milostivo,
ili z ričjom daj mi ufanje,
bit će srce vse batrivo.

Ako l' pako smilovanje
najt pri tebi ni ufati,
niti od srca zazivanje
pravi najam kad dostati:
bud' mi konči dopušćeno
jednuč lišce celovati,
onda hoću rad, veselo
dneve moje dokončati.

Okornost Kupida.

Oh Kupido razbojnik neverni,
vse udil veće postaješ čemerni;
rad bih pravo od tebe ziznati,
misal tvoju jur jednuč spoznati.
Što ti prudi takova himbenost,
da si štimaš osebujnu radost,
vsako srce nevoljno mučiti,
ko ne more lipotu mraziti.
Za što daješ, prelipo stvorenje,
ljubeznivim batrivo ufanje,
kad hamišno nećeš dopustiti,
da b' se moglo u veselju vžiti?
Koju ljubim, ta me odurava,
srca moga vernost ne spoznava;
još kada me zavsim izkončuje,
tugu moju s tim manje veruje.
Da bih mogal neg moje trplenje
s plačem zvršit i tužno živlenje,
bih u suze preobrnul plamen,
da b' se moral umehčati kamen.

Al kada je tako narojeno,
nevernomu Kupidu sujeno,
da ne prudi ništa zdihavanje,
nit je pri njem najti smilovanje:
zaman mi je milošću ufati,
tugam mojim konac zazivati.
Naj mu bude spunjeno hotenje,
služba moja ljubi na poštenje.

Stalnost službe.

Kako morski slapi pretvrdu pećinu
z gustim udaranjem ne mogu vmehčati:
tako iz očiju suz mojih godinu
tvoja Klori tvrdnost niš ne da valjati.
Kak je srce tvoje čvrsto zamrzneno,
i s čim veću k meni skazuješ himbenost:
tak je z ognjem moje gusto obtršeno,
s tim ja bolju hranim prama tebi vernost.
S čim ja batrivije gotov sam trpiti,
s tim manje pri tebi vidim smilovanje;
ako kada ufam milošću dobiti,
srditim pogledom činiš mi spoznanje.
Postani neg gluha momu zazivanju,
vnoge moje muke naj ti budu radost;
srce ne okreni milom zdihavanju,
još moje skončanje primi za nasladnost.
Ja podpunom želim tvoj se nazivati,
dok kotriga bude živa u životu,
i napokom smrti jednako bivati
sluga i prijatelj po vsem tom nazlobu.

Eha odgovor.

Sad ću eha upitati,
je l' mi kada još ufati
bit povoljan dragoj ljubi,
dobit najam vernoj službi?
Ar s čim veće vilu prosim,
ter iz prava srca molim
mojim tugam polahčanje,
vnogim suzam smilovanje:
na to ona odgovara,
da i sada ne spoznava
takvu tugu i trplenje
nit rizično moj' živlenje.
Ako hoću protužiti,
žalost moju zgovoriti,
koti kača biva jadna,
ter me želi izkončana.
A ni moći pak z mučenjem,
nit od srca s poželenjem,
umehčati tvrdokornost,
zadobiti nje ljubeznost.
Ada vidim izdvojeno,
meni tužnom odsujeno
prez milošće doživiti,
u plamenu izgoriti.

Al se eho oglasuje,
za istinu nazvistuje:
misal tvoju ne razdruži,
bit će, muči, verno služi.
Veru imat ćeš z mučenjem,
najam dobit ćeš služenjem;
naj ti ne bu va tom dvojba,
prijetna je tiha molba.

Zazivanje prišastja ljube.

Oh Fili predraga jednuč me pohodi,
z manom ti prebivaj i već ne odhodi;
dojdi duša, dobro moje,
zatvori me v prsi svoje,
da skup vživamo!

Sto krat jesam v srcu momu na te misleći,
ljubav tvoju i milošću milo proseći;
ar vse moje zdihavanje
ni neg tužno zazivanje
tvoga prišastja.

Kaj god more sama Venus dati lipoga,
al iznajt se u stvorenju čuda vridnoga:
vse ja štimam ničemurno,
ništar vridno, ni dostojno
prom tebi vila.

Ni na svitu veruj mi je te nasladnosti,
nit mi srce imat more takve radosti,

koju ćutim tebe vidit,
drage tvoje riči užit,
ruku ljubiti.

Vse što imam dobra, blaga, rad ću izgubiti,
misal moju nigdar neću ja preminiti;
da ljubeznost draga tvoja
jedina je radost moja,
srcu veselje.

Do sad nisam još nijednoj srce aldoval,
niti službu vikovičnu kojoj valoval;
tebi samoj želim biti
veran sluga, vdil živiti
tvojoj lipoti.

Oh kinč dragi, dojdi k meni, daj mi življenje,
z vridnim tvojim razgovorom skončaj trplenje;
dojdi vila, moja kripost,
dojdi duša, moja radost,
srce hraniti.

Ako li me obradovat z dragim prišastjem
nit obdržat živa hoćeš z dobrim ufanjem:
bud mi konči dopušćeno,
ter z milošćom privoljeno
za te umriti!

Žalostno lučenje od ljube.

Oh nesrića!
  s tim li jesi dična,
  da kad daješ komu radost,
  povekšivaš vreda žalost?
Komaj sam se obradoval,
  z vilom dragom nasledoval,
  koje vridnost,
  dostojnost, ljubeznost,
  vsako srce začaruje,
  milo k sebi privezuje.
Ah što prudi ko veselje,
  jedan mal čas neg trpeće,
  kad žalostno,
  za tim već turobno
  moram riči dovršiti,
  tovaruštvo ostaviti!
Da b' neg mogal protužiti,
  tuge moje zgovoriti,
  koje ćutim,
  kad od tebe lučim:
  bih zadobil smilovanje,
  vernoj službi polahčanje.
Ar mi srce ne počiva,
  kad od tebe dalek biva,

neg cvileći,
plačuć i tužeći,
čini pravo svidočanstvo,
da j' dopalo u sužanjstvo.
Al kada je tak sujeno,
meni tužnom odlučeno
od nesriće,
prez vsake milošće
vsu nasladnost dokončati,
prez radosti odhajati:
za to duša z bogom ostaj,
v božjem miru ti prebivaj,
samo prosim,
ponizno te molim,
da mi ljubav ne zabraniš,
verne službe ne spozabiš.
Naj mi bude privoljeno,
na odšastku dopušćeno,
oh kušnuti,
od srca stisnuti
tvoje ruke dragu belost,
moga žitka tvrdnu kripost.

Vrime prohodi, prilika vazdar ne dohodi.

Deh vila predraga jur jednuč razmisli,
vernoj mojoj službi deh najam privoli;
dalje ne odvlači, ar težko je znati
življenju našemu kakov cil imati.
Sada srića služi dokončat trplenje
i prilika dobra izpunit želenje;
potlam vrime ne znaš kako j' odlučeno,
skupa se zastati već kada sujeno.
Nisi duša mogla ti do sad kušati,
kolika je žalost nutarnja spoznati,
kad ni već ufanja dobro zadobiti,
koje koga more srićna učiniti.
Ova tvoja lipost, s kojom se veseliš,
i draga dostojnost, s kojom se batriviš,
veruj mi je, neće na vike trpiti,
ar spodobno cvitju hoće preminiti.
Ravno kako večer zoru dostiguje,
za lipim vrimenom godina buduje:
onako natura mora prohajati,
vsaku svoju diku prik volje skončati.
Za to drago srce imaj milosrdnost,
prvo neg poginem, tebi projde lipost:
drage oči svoje na me ti obrni,
z ljubljenim pogledom radost mi povrni.

Oni lipi klaris i rubint kinčeni,
gdi beli biseri stoje zatvoreni,
deh mojemu lišcu milo je priloži,
z dragim kuševanjem bogato obloži.
Dopusti mi prsi tvoje celovati,
v lipom naručaju slatko počivati;
hoćeš moju službu dostojnu spoznati,
a ja tvoju ljubav zahvalnu ozvati.

Dragi spominak od ljube.

U vsem jesam vila po tvojoj milošći
tako zadovoljan i srićan na zemli,
da ako prem kada ne štimam dobiti
bolje za života, zrok imam dvojiti.
Listor gdo promisli tvojih oči svitlost,
angelskoga lišca predragu rumenost,
gdi se krv i mliko ljubleno mišaju,
farbom naturalskom tak dično zastaju;
neće moć' za dosta sobom prečuditi,
vrh stvorenja tvoga dostojno suditi;
neg u nebo gledeć milo zdihavati,
na pokonac koncu ovak valovati:
Da jesi Diani spodobna v liposti,
manja od Minerve nisi u mudrosti;
nit te je moguće pravo razibrati,
je l' lipota veća il razum spoznati.
Za to, vila draga, ja tvoju dostojnost
tak tvrdno pametim i čistu ljubeznost,
da veselja nimam neg s tobom živiti,
u nebitju pako vse na te misliti.

Još volim bižati svitlosti sunčene,
ter pojt se zakriti v tamnosti misečne;
ar mi je odurno i dobro i blago,
gdi ne imam tvoje tovaruštvo drago.
Rad česa ti sudi, koliku nasladnost
na te misleć ćutim i dobivam jakost,
da ako ne bi me to moglo živiti,
moral bih jur sto krat nevoljno zginuti.

Valovanje službe proseć zlamenje ljubavi.

Oh blažena,
ka te narodila,
tak lipo stvorila
telo tvoje.
Vsak valuje,
ki te vidi,
od srca raduje
ter se čudi.
Ar ljubeznost
ni moć' izmisliti,
lipotu zdičiti
tvoga lišca.
S tim ranjeno
srce ćutim,
vsedil umiljeno
za te trudim.
Prisegal sam,
volit ću skončati
neg tebi zmanjkati
u vernosti.

Deh ljublena,
  što ti prudi,
  bit neumoljena
  ki te služi.
Neg zlamenje,
  da sam u milosti
  pri tvojoj dragosti,
  privoli mi.
Oh smiluj se
  vernoj prošnji,
  i ne zakrati se
  dat pomoći!

Nepriličnо je rizično.

Dična ladja se odpravi,
prik širine morja plavi;
na kormanu je batrivost,
a pri jadru pak razumnost.
Z dobrom srićom putovahu,
u ljubavi drugovahu;
blizo kraja jur dosegli,
strah i dvojbu od se zvrgli.
Al na jednuč zamaglilo,
svitlo sunce potamnilo;
na vsih stranah grmlavine,
strašni vitri, bliskavine.
Ni moć' ladju tad ravnati,
v želni porat zapeljati;
neg ju slapi zalivaju,
ob pećinu strzivaju.
Tak se zgaja razumnosti,
nepriličnoj batrivosti,
kad prik reda podstupluju,
vsakom vitru zaufuju.
Ni do duga njih veselje,
a rizično pak zvršenje;
jer hlipećem povekšanje
vred doleti izkončanje.

Spetenje človičanske pohlipnosti.

Su vridna veselja: Kupida dragosti,
ne daju trplenja: neg slatke radosti.
To lišce ljubleno: kak roza cvatuće,
je srcu stvoreno: vdil ljubit goruće.
Oh človik nevoljni: deh misal uspeti,
višnjemu nakloni: u združnoj pameti.
Iz ništar te stvoril: ter moreš pomislit,
na kip svoj narodil: tak jalno zagrišit?
Al dobro prebiva: u kinčah vridnosti,
natura hlipiva: na zlata svitlosti.
I misal kot slipa: što godre svit daje,
il dobra il lipa: nasladno povaje.
Oh kamo mišlenje: ti človik strošuješ,
to kratko življenje: rizično skončuješ?
Vim svicke radosti: kot tinja skrsnuju,
vsih kinčev dragosti: kot cvit preminjuju.

Izazivanje Kupida.

Na harac, na harac, Kupido neverni!
  ja neću ljubiti,
  nadalje služiti
  nestalnoj lipoti;
  neg volim trpiti,
  na vike živiti
  v predragoj slobodi.
Nu srce, nu misal, postante čemerni!

Na harac, na harac, Kupido neverni!
  projte mišlenja,
  projte trplenja
  od srca na dalje;
  falšne liposti,
  jalne dragosti
  norije su skradnje.
Nu srce, nu misal, postante čemerni!

Na harac, na harac, Kupido neverni!
  već neću žalosti,
  nit tvoj' hudobnosti
  ne plašim derično;
  jur nimam želenje,
  ne marim veselje

ko daješ krivično.
Nu misal, nu srce, postante čemerni!

Na harac, na harac, Kupido neverni!
niš za te ne hajem,
na vik te ostavljam,
od mene otidi;
s tvojimi grožnjami
il skrivim' prošnjami
jur već me ne slidi.
Nu misal, nu srce, postante čemerni!
Na harac, na harac, Kupido neverni!

V ljubavi, ki zgubiva ta dobiva.

Draga Venus kad harcuje,
  nosi strile perenite;
  vred postanu ognjenite,
  po tom srce ne skončuje.
Zna raniti, boj dobiti,
  milo vimdar ugoditi;
  drage strile, drage rane,
  kak nasladno srce hrane!
Nje cifraste žute kose,
  ke niz nadra proigruju,
  gdo ih takne, začaruju,
  al dragosti neg donose.
Dragi lasi, vridni lasi!
  čisto srce vas ne plaši;
  ko neg biva u vernosti,
  nima muke neg radosti.
Nje držanje, pogledanje,
  ima kripost od plamena;
  ki ni stvoren iz kamena,
  mora ćutit umehčanje.
Vred omrtvi, vred oživi,
  vgodit triba takvoj divi;
  u nje harcu ki zgubiva,
  tad raduje kad dobiva.

Zdvojena ljubav.

Kako strašno moram tužit, oh nevernica,
da postaješ srca moga razbojnica;
ar nit ričcu nit zlamenje
verno moje zasluženje
ne zna dostati.

Onda listor duša draga ti raduješ,
kad prez zroka, oh nemilo povekšuješ
tuge moje i žalosti,
nezgovorne trpljivosti,
ke me skončuju.

Mojim prošnjam tvrdja jesi od kamena,
suzam mojim nemilnija od plamena,
il mi živit prez ufanja
il izginut prez veselja
za tvoju okornost!

Ahi spoznajem, kak v olovu zlato biva,
tak ljubeznost i nemilost skup prebiva;
čemer hrani lipost tvoja,
stalnu vernost misal moja,
tebe služeći.

Na diku crnih oči.

Oči drage, deh ki vas vidi,
vsak čudi
vašu svitlost,
jeste crne, al ljubeznive,
ognjenive,
al ste dragost;
za to srce vam aldujem,
drage oči, ja valujem.
Jeste vridne, al što vam prudi,
ki ljubi,
nemilo skončat;
znajte drage, takve teškoće
prez milošće
ni moć zbavljat;
jur od davna suze toči
srce moje prez pomoći.
Skažte jednuč deh smilovanje,
ufanje,
s pogledom svojim;
ar na dalje ni moći trpiti
neg zdvojiti
živlenju mojim;
za to dajte dopustiti
oči drage vas ljubiti.

Srce žaluje, da vilu ne vidi.

Vi loze zelene, vi polja cvatuća,
vi zdenci, potoki, i voda tekuća,
deh skažte smilenje
vrh tužno, žalostno to moje živlenje.
Ni noći ni dneva prez suz polivanja,
vsaki hip, magnutje, ronim zdihavanja,
da b' se i pećine
mogle umehčati od takve godine.
Drugi se raduju u vašoj liposti,
ja pak vdil tugujem u strašnoj žalosti,
a pomoć ne vidim,
neg kot praznu maglu ufanje naslidim.
U vas dragost, vridnost vsaka je dobiti,
v srcu pako momu čemer nahoditi,
ki ga iskončava,
ar milošće nigdir tužno ne spoznava.
U vas što god živi, drago se raduje,
v meni pako misal nigdar ne miruje,
nit spoznam veselje,
ar spodobno smrti je moje živlenje.
Oh srićno bivanje, oh sto krat blaženo,
svitlost sunca vidit da vam je sujeno
od vile lipote,
ka kot misec čista je v svomu životu.

Neg meni tužnomu ne more sijati,
ovo jur godišće da moram strajati
nje tela svitlosti,
ter konca ne vidim oh mojoj žalosti.
Ahi neverna srića s tim li jesi dična,
da činiš trpiti prava za krivična!
vsako svoj cil ima,
neg moje trplenje smilovanja nima.
Deh vi konči vitri glas moj pronosite,
ter vili ljublenoj službu nazvestite,
srce tak valuje;
gdi telo ne more, naj misal zvršuje.

Lipoti dužno je služit, ufajuć zahvalnost.

Deh vila, ki t' vidi
u tvojoj vridnosti,
prez glihe liposti,
kot sužanj te slidi.
Ar zvizda danica
ti jesi v svitlosti,
u lišca dragosti
cvatuća rožica.
Kak godre ni moći
u sunce gledati,
tak znaju zažgati
premile tvoje oči.
Vi vusta ljublena
ste dična zadosti,
u farbe zmožnosti
kot klaris stvorena.
Prom zubih belosti
ni sniga spodobit,
nit biser priložit,
postaju tamnosti.
Oh kako nasladno
u prsih zigruju,
ter skup se raduju
krv z mlikom prikladno.

Što god je va tebi,
vse skup i po sebi
je vridno ljubiti,
ponizno služiti.
Oh kad te ja vidih,
službu ti aldovah
i srce valovah,
tak tvrdno t' omilih.
Ti jesi živlenje
u mojoj nevolji,
u dobroj pak volji
jedino veselje.
Al draga, kaj prudi
okorno baratat,
nemilo zamitat,
pravično ki t' služi?
Ćeš lasno ziznati
od mene lipšega,
al v srcu čišćega
ti nigdar spoznati.
Vim služba pravična
dobiva zahvalnost,
u ljubavi stalnost
buduje kad srićna;
neg moje služenje
ne more zadobit,
tak dugo izmolit
milošće zlamenje.
Si vridna ljubavi,
ponizno dvoriti. —
Ah draga što prudi
zamitat ki t' služi?

Ja neću prepušćat
pokorno dvoreći,
vsedilje moleći
moj žitak iskončat.
Za to te zaklinam
za ljubav nebesku,
za sriću vitešku,
na pomoć zazivlam.
Deh daj mi dobiti
tuliko milosti,
ruk tvojih dragosti
povoljno ljubiti.
Il bar neg magnutje
od oka ljubleno
naj bu mi sujeno
za moje zginutje.
Oh vila što prudi
okorno držanje,
nemilo skončanje,
ponizno ki t' služi.

Prez ljubavi u slobodi živiti.

Draga Klori, ti vkanjuješ
misli svoje, ak veruješ,
da prez tebe ne mrem živiti.
Vnoge jesu tvoje vridnosti,
i nezgovorne ljubeznosti;
al ja rad njih neću zdvojiti.
Dugo sam te verno služil,
čistim srcem stalno ljubil,
rad pogleda dragih oči;
tvoje pako bihu milosti
jadne riči od nemilosti,
prez ufanja i prez pomoći.
More l' biti kaj čudnjega,
a izmislit kaj težjega,
neg prez hvale tužno služit?
Srce kak se će veseliti,
u čemeru moć' prehraniti,
kad ljubavi ni moć' užit?
Za to neću već ljubiti
milo lišce, od sad služiti,
navik uzimljem prošćenje.
Tvrdo budi oh srce moje,
ne okreni jur misli tvoje
na ljubleno ko zlamenje.

Izdvojeno trošit vrime
je preteško takvo brime,
ki zna svita čalarnosti.
Z bogom Klori, z bogom ostaj,
moje riči već ne slušaj,
ar su listor vust jalnosti.
Jur izkušal sam za dosti
od Kupida himbenosti,
koji nima zveličenje;
neću od sad već verovati,
lipoti kojoj aldovati
slobodno moje življenje.

Srce vila ljubi.

Deh vila, ki t' ne ljubi,
iz prava srca služi,
je tvrdji od kamena,
nestalnij' od vrimena.
Oh duša draga ojme,
ako te ljubim,
ako te služim,
srce povič' za me.
Deh vila, ki te čuje,
lipotu razmišluje,
ter za te ne pogiba,
ni krv ni srce nima.
Ufanje moje ojme,
ak pogibam,
ak dvojivam,
ljubav govor' za me.
Oh draga, ja te prosim,
i z dušom, telom molim,
tugam mojim polahčanje,
vnogim suzam smilovanje.
Milošću jednu ojme!
il pogledom,
il z besedom,
privol' jednuč za me!

V ljubavi teško je užiti, a ni moć zdvojiti.

Da ufam v živlenju,
skažuješ ku dragost;
da živim v trplenju,
vred daješ pak žalost.
Oh lipost preslavna,
kak srce zdržuješ;
oh dragost nestalna,
kako telo skončuješ.
Vdil prosim pomoći
od tvoje liposti,
ar živit ni moći
prez tvoje milosti.
Tva lišca rumena
batrivo raduju,
a vusta ljublena
nemilost valuju.
Kad jadno gleduješ,
gotov sam zgoriti;
kad drago miluješ,
štimam se roditi.
Je slatko živlenje,
ar ne smim zdvojiti;
je teško trplenje,
ar ni moć užiti.

Cvitja razmišlenje i žalostno protuženje.

Kak ste lipo, drago cvitje,
tak ste brzo premineće;
daste spoznat, da veselje
neg magnutje je trpeće.
Ako zora vas poliva,
s čistom rosom okripiva;
al vas sunce povenuje,
na zapadu iskončuje.
Što vam daje u liposti
tihi siver batrivosti,
povekšuju u žalosti
nagla juga čalarnosti.
Tada diku pogubite,
vsu ljubeznost preminite,
daste spoznat drago cvitje,
da je radost neg magnutje,
Vim od mene ste srićnije,
v kratkom žitku povoljnije;
mirno dično prebivate,
jedan konči dan vživate.
Al ja nebog vse tugujem,
nit hip ni čas ne radujem;
je mi mladost ljuta žalost,
srića moja neg čemernost.

U kolipki majku zgubih,
u ditinstvu otca stužih,
imam krila prekinuta,
do dva bratca poginuta.
Milu sestru koju ljubih,
u nevolji sad zaćutih,
ljubu dragu s kom se dičih,
jur od davna da ne vidih.
Prijatelji prez pomoći,
a rodbina suze toči,
verne sluge raztrešene,
prez obrambe zapušćene.
Ada jeste drago cvitje
vimdar srićno ko magnutje;
al ja tužan odkad rodih,
nit hip sriće ne nahodih.

Pozvanje na vojsku.

Na vojsku, na vojsku, vitezi zibrani,
koga god majka junačka odhrani;
jur bubni, herpauke po vsuda se čuju,
sipi, trumbite na dalek glasuju,
dični šeregi skup se zastaju.
Na noge, na noge, vi jalni ležaci,
u vojsku, u vojsku, hrabreni junaci,
sablje i puške na brzom pripravte,
sebe i konje viteški opravte,
vreda potežte k slavnom dundaru.
Stirajte od srca vsak oblak plahosti,
vazmite na se šćit batrivosti;
dražije vam budi glas, ime, poštenje,
neg hip, magnutje, sramotno živlenje;
na vik on živi, ki zgine pošteno.
Ni moć' izmislit hvalnije skazanje,
neg na mejdanu vridno držanje,
gdi gromi od pukaš i sablje se viju,
vnoga gospoda krv svoju proliju
za domovinu, za veru kršćansku.
Boga višnega na pomoć zazovte,
vaših starih glas, ime ponovte,
na svoje sprotivne navalte ognjeno,

jedan drugoga izručte ljubleno,
živte bratinski, poginte viteški.
Kada vam srića na ruku potegne,
ter neprijatelj iz mesta okrene,
oh kakvo poštenje, pajdaši bogati,
sablje, paloši i konji bahati,
sprave kovane, svite gospocske!
Nu bratja ljublena na noge, na noge,
turskom misecu da tlačimo roge,
za veru kršćansku, viteštva zlamenje,
svitu na hasan, a nam na poštenje,
naj nam ne budi premilo življenje!

*

Vrime cvitje povenuje,
Beteg lipost iskončuje.

Tužno moje srce, kamo sada misliš,
je l' na vilu dragu, kojoj verno služiš?
na nje crne oči, ke dično igraju,
ar spodobno suncu srce zažigaju?
Je l' vustnicu miliš, ke skup drago zdiva,
v kojih klaris biser kinčeno prebiva,
il nje bele prsi štimaš tak nasladne,
koje snigu, mliku bivaju prikladne?
Ahi! tvrdno ja ufah, da vile ljublenost,
nezgovorna dika, lipost i nasladnost,
u nje telu, lišcu vazdar je trpeća,
lilija i roza cvatuć nahodeća.
Al nut, kako vreda dostojnost prohodi,
vrimena čalarnost vsu diku odvodi;
sada prav spoznajem, da se prigoduje,
da kaj cvalo v jutro, k večer preminjuje.
Ništar ni na svitu, vse je prohodeće,
kot oblak il magla, neg mal čas trpeće;
deh razmisli, kada duša s telom dili,
kaj su oči, vusta, prsi v dragoj vili? —

Zornica na dobro opominjajuć.

Svitla zora jur ishodi,
žarko sunce dohodi
dati radost, veselje,
vsem stvorenju živlenje;
za milošću tak veliku
dajte oh višnjem diku!
Jur ptice povsud pievaju,
cvitja lipo cvitaju,
još i zdenci tekući,
polja, loze blišćući,
bogu hvalu nazvestuju,
dično skupa raduju.
Vse ribe v morskih glubinah,
vse zvirje u planinah,
kaj godre hrani vedrina,
vsega svita širina,
stvoritelja ispoznaju,
slavu mogućnu daju.
Sam človik v grihu prebiva,
ter boga ne hvaliva,
nit zna grišnik promislit,
da mora spet preminit
u zemlju, odkud je rojen,
u blatu, kak i stvoren.

Neg se listor posmihuje,
 dok vura prebližuje
 skradnje tuge i nevolje,
 pijuć, jiduć, dobre volje;
 kako milo po tom tuži,
 koji bogu ne služi.
Digni v nebo tvoje oči,
 gdi su ufat pomoći,
 onde dobro je trpeće;
 na zemlji premineće,
 ovde jesu čalarnosti,
 v nebu pak nasladnosti.

Vili na službu živit i umriti.

Nemoj zamiriti,
oh vila mrziti
moje tuženje;
ar ni moć' trpiti,
srcu prẹboliti
takvo trplenje.
Razmisli vridnosti,
prečudne liposti
stvorenja tvoga;
lasno ćeš suditi,
ter zmožnost ćutiti
trplenja moga.
Od davna ljubeći,
ponizno služeći,
vernost skažujem;
kad mi neg sujeno,
vidit te ljubleno
vas obradujem.
Ni takve prilike,
nit strašne rizike
moći podjeti,
ke ja za nasladnost,
za tvoju ljubeznost
ne b' htil prijeti.

Ne marim živiti,
sam sebi vgoditi,
prez volje tvoje;
ar tebi aldovah,
na vike valovah
življenje moje.
Ako t' je usluženo,
v srcu ugodjeno,
moje skončanje:
rad ću privoliti,
krv moju stočiti
teb' na zdržanje.
Prem tvoje dragosti,
takve odurnosti
v sebi zdržuju;
moje pak vernosti,
listor poniznosti
vsedil hranjuju:
deh vila, smiluj se,
oh draga, gani se
od nemilosti,
ter daj mi spoznati,
il konči ufati
tvoje milosti.
Što t' prudi mučiti
učinit zdvojiti,
ki t' verno služi?
ne morem strajati,
nit ranu tajati,
srce te ljubi.
Il t' drago skončati
il pomilovati

moje življenje;
ja nećeu zmanjkati,
vsedil zazivati
drago smilenje!

Žitak človičanski je magnutje.

Jedan hip od dobre sriće
da življenje,
da veselje,
ali vse to je bižeće,
jedan mal čas neg trpeće.
Kako plamen skonča prutje,
je stvoreno,
je sujeno,
da vsih žitak je magnutje.
Pozabljeno je prošastno,
nesigurno je prišastno;
a buduće komaj dojde,
s praznom maglom zopet projde
Kako plamen skonča prutje,
je stvoreno,
je sujeno,
da vsih žitak je magnutje!

Starac batriv u životu.

Ako prem ostaril sam,
  što je ljubav dobro znam
    i nje šegavosti.
Ar još nisam pozabil,
  kak se jesem navučil
    u mojoj mladosti.
Rad se još pridružim,
  lipoj snahi poslužim
    s čim god još mogući.
Imam srce gizdavo,
  stoji život batrivo
    divojkam dvoreći.
Znam se vsemu priložit,
  prez strimenka zaskočit
    na gola zelenka.
Pušku ufam izhitit,
  prez naslona pogodit
    u posredu tarče.
Nimam srama tancati,
  u kariku drčati
    po belom mejdanu.
Bojno kopje pronosim,
  kad je triba položim
    proti zatočniku.

Ni m' oružje škrbavo,
ako prem je rdjavo,
to se vred osvitla.
Što u oštrini pomanjka,
pak u špici nadoda,
ka se krivit neće.
Da me leta varaju,
ter sidine izdaju,
za to nis zavrći.
Imam skrovnu ljubeznost,
u životu batrivost,
bum prijetan mladoj.
Neg se listor oglasi,
ko novaka ne plaši
zastat u gorici.
Hoćemo se potirat,
da će voda prebijat
prik tanke košulje.

Navuk mladim gospojam i divojkam.

Dok ja bih divojka prave mladosti,
rada se navučih svicke radosti,
sada jur ostarih, zlo mi prigodi,
falarari, falarari, faldiridi,
tad dobro bi.
Gdi su tanci bili, vred se prigodih,
s friškimi junaci rada priložih;
lipo mu zahvalih, ki me poljubi,
falarari itd. kak dobro bi.
Imah srce milo, puno dragosti,
u čem bih moguća, dilih milosti;
vnogo put mi srića dobro prigodi,
falarari itd. kak dobro bi.
Ako mi koj junak službu valoval,
il z ljublenom riččom srce aldoval:
vreda mi natura k njemu uvoli,
falarari itd. kak dobro bi.
Ne bih suprotivna pram darovanju,
niti tvrdokorna u mojem držanju;
na to su mi vnogi vridni svidoki,
falarari itd. kak dobro bi.
Kad je bilo na vrt šetati,
il v lozu zelenu hlada vživati:

vdil poiskah druga, ki me posluži;
falarari, itd. kak dobro bi.
Nisam lena bila stajat u zoru,
s tovarušem vrlim pojti na goru,
preskakujuć klade, dok nas pot probi,
falarari, itd. kak dobro bi.
Tak ja mladost moju znahi potrošit,
veće neg jednomu lipo ugodit;
sada jur ostarih, život ne srbi;
falarari, itd. kak dobro bi.
Nu gospoje mlade, bute priskočne,
divojčice lipe, bute ljublene,
nimajte zlu volju, vrime prohodi;
falarari, itd. kak dobro bi.

Vsaka žena štima se lipa.

Ki će ženam ugodit,
  njih milošću zadobit
    u pravoj dragosti,
naj lipotu hvaljiva,
  njih dostojnost zvišiva
    do neba vridnosti:
Da je zvizda danica,
  il cvatuća rožica,
    u lišcu ljublena;
da kot mramor v glatkosti,
  snig i biser v belosti,
    po telu stvorena.
Ter bar ludo ne čmrkni,
  njih maganje ne trkni,
    da te ka začuje.
Jer nit ćora, srabljiva,
  coclava, nit sprdljiva,
    ružna bit valuje.

Pariz i Galatea.

Dičan junak priko ravna polja
bisno jaše viteškoga konja,
pod njim konjic cifrasto frcuje,
kako vila oholo zigruje.
Na junaku kočak, njustovina,
a na konju dupla risovina;
pri junaku sablja nakinčena,
a na konju sprava pozlaćena.
Na sred polja gospoju zagleda,
nju pozdravit šetuje tam vreda;
ona cvitje i rožice brala,
fiolice u nadra metala.
Da si zdrava lipotom gospoja,
blago njemu, komu milost tvoja!
oh! čestita mati, ka te rodi,
lišce tvoje ljubeznivo stvori.
Od liposti plamen vred zaćutih,
od dragosti srce jur pogubih;
je l' dopustak ruku celovati,
v dragoj družbi cvitje pobirati?
Na te riči gospoja odsudi,
da odsede ljubleno ponudi:
od kada se ja na svit porodih,
ne b' junaka koga tak zahotih.

Je l' viteže slobodno pitati,
ime tvoje prez zamire znati,
od kud dika, vridnost tvoja shodi,
v koje kraje draga misal vodi?
Tada junak ponizno pristupi,
ter gospoji bilu ruku ljubi:
rad ti hoću volju ispuniti,
moje ime, misal obznaniti.
Ja sam Pariz, roda gospocskoga,
a iz Krete od mesta slavnoga,
gdi s Persejom na mejdanu borih,
rad ljubovce bojno kopje zlomih.
Zatočnika bih obladal srićno,
sablju ovu tad zadobil dično,
al orsaga zakone spuniti,
z domovine moral vdil otiti.
Sriću iščuć po tujih orsagih,
tebe vilo z daleka opazih,
koja svitiš kot sunce v svitlosti,
a dičnije neg Venus v liposti.
Tebi službu poniznu valujem,
srce, telo na vike aldujem,
vse sam gotov za te učiniti,
u vernosti živit i umriti.
Dragi Pariz tvoje prigodjenje,
srcu momu užiže poželenje,
u vridnosti bolje te spoznati,
razgovore dulje uživati.
Ovo dvori posred loze stoje,
Galatea pravo j' ime moje,
ako t' drago va nje ušetati,
z dobrom voljom ću te upeljati.

Vidim, mora odsujeno biti,
jedan druga dostojno ljubiti;
za to ljubav sad ti očitujem,
srce moje tvomu priložujem.
Dragi Pariz, želna moja radost!
Galatea, srca moga dragost!
lišca tvoja kak su rumenita!
oh vustnica kako nasladnita!
Ova bihu draga govorenja,
a za njimi kakva pripećenja,
lahko more vsaki izmisliti,
dva srdašca kak znaju vgoditi.

Kak svit prohaja.

Oh nesrićno srce moje,
kamo lipost vile tvoje,
kamo mila nje dostojnost,
kamo vridna nje ljubeznost?
Ah z vrimenom vse prohaja,
čas do časa neg sprovaja,
kaj god dična daje mladost,
iskončava beteg, starost.
Žarko sunce kaj daruje,
jadni oblak potamnuje;
v protulitju kaj cvatuje,
ljuta zima povenuje.
Kaj god daje dobra srića,
to preuzimlje vred nesrića;
danas smiješ u veselju,
jutra plačeš u trplenju.
Oh nesrićno srce moje,
na što trudiš misli svoje?
kamo ugodno družbovanje,
kamo svicko proštimanje?
Danas imaš vnoge časti,
jutra moraš tužno spasti;
prijateli ki ti bihu,
v neprijazan preminihu.

Nit je dobra, nit je blaga,
  nit je kinča tako draga,
  ni radosti, nasladnosti,
  ni liposti, ljubeznosti; —
vse kot tinja iskrsnuje,
  kako magla poginuje,
  je naturi preminiti,
  što god živi mora mriti.

Človičstvo zove se prava lipota.

Ona lipost, koja v dragom lišca biva,
  lilija i roza cvatuć nahodiva,
  budući nestalna, tinja se poziva,
  ar vrime čalarno vsu diku skončiva;
neg samo človičstvo vsedil je trpeće,
  ono krunu nosi vrhu vse liposti,
  u vridnosti svojoj nigdar premineće,
  ono je kinč slavni vrhu vse dragosti.
Bar neka se trudi vsa svicka meštrija,
  vulja, farbe, vode najdičnije zmislit,
  lasno će spoznati, da je neg norija,
  ar najmanji uzrok zna lipost preminit.
To vsakdašnja pelda čisto očituje,
  da lipoga lišca ništar je ljubeznost;
  tako mudrih ljudih navuk nazvestuje:
  človičstvo kraljuje kakot prava lipost.

*

Prisega mučati.

Lidija deh, na što prez zroka žaluješ,
tužnom srcu momu čemer povekšuješ?
štimaš da prisegi nedostojno zmanjkah,
ljubav i milošću skrovnu očitovah?
Bar me naj požere ta morska glubina,
il s triskom izkonča nebeska vedrina;
bar Kupido nek me nigdar ne miluje,
žadovitom strilom ovi čas otruje:
ako za života hoću ovaditi,
da lipoti tvojoj znal sam ugodan biti.
Oh ljublena dragost naša skrovnovita
veruj nigdar bude komu vistovita!
Teb' je samo duša znana ljubav moja,
vernom srcu momu draga milost tvoja;
ar znam, Venus neće za vridna držati,
ki lipotu uživa, a ne zna mučati.

V ljubavi potribno je govorit.

Zaman su ti zdihavanja,
il mučeća zazivanja;
ni moć' zidu razumiti,
skrovnu ljubav izviditi.
Neg ljubezno govorenje,
ter dvoransko posluženje
milost more dočekati,
tvrdokornost umehčati.
Ni u človika kaj dičnije,
dragih ričih nasladnije;
sam Kupido oči nima,
al prezmožan jezik ima.
Za to koji vilu ljubi,
rad milošće verno služi:
naj mišlenje na stran stavi,
a z ustnicom ljubu slavi.
Ali va tom razlog davaj,
sam na samom rič ne šparaj;
kad zadobiš dragost koju,
ne razbubnaj sriću svoju.

Lila spoganja Teseu, da ni znal mučati.

Prem gorući plamen v srcu momu ćutim,
neverni Teseus, al te već ne ljubim,
jer hudoban jezik ni ti znal mučati,
skrovne ljubeznosti dostojno tajati.
Bar se jesi mogal srićan nazivati,
kad sujeno biše tebi uživati
Lile, nigda drage, nasladne milosti,
ljube tako verne srčene dragosti.
Od sad zbogom ostaj, plači al zdihavaj,
prvu moju ljubav zadobit ne ufaj;
jer ni vridan, srce da ga čisto dvori,
koji ne zna mučat, prez reda govori.

Tesers sebe priča, nazlobnika kriveć.

Ah prokleti jezik, hude čalarnosti,
pun jada, čemera, falšne nazlobnosti,
koji smil podstupit na moje skončanje,
kaj nigdar ne mislih činit valovanje.
Ja li priko reda z milošćom se hvalih
il vridne skrovnosti drugimi ovadih?
ak sam va tom sfalil, Lila dobro moje,
naj me v pepel sažgu crne oči tvoje.
Ak sam Lila draga sfalil u vernosti,
nek izginem tužan prez neba milosti;
ak se kada dičih skrovnostjom ljubavi,
nek me smrt žalostna ovi čas zadavi.
Ahi smiluj se Lila, z bogom te zaklinjam,
pogibeli mojoj na pomoć zazivljam;
veruj da znam mučat, malo govoriti,
srcem te ljubiti, a z vustmi dvoriti.

Lipost naj ne čeka starost.

Cintija veruj mi, da će vrime dojti,
prvo nego misliš vsa ljubeznost projti,
kad zrcalo budeš htila pogledati,
drume tvoga lišca nećeš moć' spoznati.
A ja u slobodi, prez vsake skrbnosti,
vžival budem dneve povoljne dragosti;
plamen, ki rad tebe srce mi zižguje,
onda nit iskrica već ne oživuje.
Nego ti prez draga dneve ćeš trošiti,
a ja prez ljubovce moral bum živiti;
vimdar srcu bude fantenja nasladnost:
pogubljena lipost, ljuta tvoja starost.

Babajko od divojke ljubav prosi.

Nebog starac milo protužuje,
ninfu dragu na pomoć zovuje,
ove riči pojde govoriti,
ljubav svoju ovak nakloniti:
Deh umehčaj okornosti tvoje,
ter zaprimi ljubeznosti moje;
ak prem vidiš da j' mladost strošena,
al je mošnja zlatom napunjena.
Lipo t' bude starcom baratati,
ki ti želi telo milovati,
kako hćerku k sebi pritiskati,
v naručaju slatko počivati.
Bar veruj mi, da se ukanjuješ,
ninfa draga, ak za to stežuješ,
da mi starcu glava osidila,
po obrazu koža zgrbavila.
Al v životu tak se frižak ćutim,
da od mlada ništar se ne lučim:
krv mi kipi, plamen zažiguje,
od dragosti srce poigruje.
Ti sadašnji golobradi ditci,
kak na trgu puni jesu z riči:
jednu danas v srcu poželuju,
jutra drugoj službu naklanjuju.

Va njih nima mira ni stalnosti,
kot lisice puni šegavosti;
doklam prose kot janci ponizni,
kak obdrže kot vuci pohlipni.
Al u starcu biva zrela mudrost,
proma ljubi vernost i pokornost;
veruj ninfa, drago ću t' dvoriti,
kak premorem službu obvršiti.

Aurora i Klitus.

Ljubav i nasladnost preminjuje u nestalnost.

Klitus: Znam Aurora, jadno te vrazujem,
tvoj' vridnosti krivo zahvalujem;
al ni moći misal preminiti,
novu ljubav v srcu pozabiti.
Znam Aurora, moje preminjenje
je himbeno, neverno činjenje;
ali ne znam plamen ugasiti,
neg mi prvo srcu preminiti.
Aurora: Tak li Klitus moram slušat
prevarljivo baratanje?
ah ne morem dalje mučat
srca moga iskončanje.
Tu li vraćaš ti zahvalnost
službe moje poniznosti?
obećana ta l' je vernost
čistoj mojoj ljubeznosti?
Klitus dragi, deh obrni
novu ljubav, dragost tvoju,

ter z milošćom spet povrni
prvu vernost, radost moju.
Klitus: Znam Aurora, moje preminjenje
je himbeno neverno činjenje;
al mi srce zavsima pogiba,
nove ljube dragost neg zaziva.
Aurora: Ah nevernik, tak li jališ
dužno tvoje smilovanje?
tak li sada jadno šališ
tužno moje zazivanje?
Pazi dobro, da nevernost,
ku skazuješ moj dragosti,
ne bu vreda pogibelnost
prevarlivoj nasladnosti.
Ar Aurora ukanjena
zna krivicu požaliti,
v jadni oblak preminjena
strašnim triskom dovršiti.
Klitus: Zaman, zaman trošiš riči tvoje,
jur aldovah drugoj misli moje,
nje vridnosti ni moć' pozabiti,
rad Aurore sunce omraziti.
Aurora: Vidim ada izdvojeno
baziliska pripitomit,
meni tužnoj odsujeno
krokodila neumolit.
Al čemerno sad zaklinjam
vse četiri elemente,
na skončanje vas zazivljam:
nevernika izkorente!
Ar ni vridan zemlju tlačit,
veri svojoj ki zmanjkuje;

neg paklenski plamen gasit,
ki Auroru prevaruje.

Jantea i Osirio.

Ljubav jednuč ukanjena, ne bu drugom već sujena.

Jantea: Zaman je moliti
srdite dragosti,
od jadne liposti
milošću dobiti.
Ak jedan je vkanil
ojme! ljubav moju,
ter prisegu svoju
sramotno ostavil:
jur srce ne haja
nit službu nit prošnje,
neg kletve ter grožnje
u sebi ponavlja.
Osirio: Jantea neumolna,
deh milost, ljubeznost!
Jantea: Nijedna već dragost
ne bu mi povolna.
Osirio: Ak v dužnoj stalnosti
nevernik znal skrivit,
u čistoj vernosti
ja neću preminit.
Jantea: Ne želim spoznati
po drugoč jur kvare,
na dalje skušati
himbene prevare.

Osirio: Jantea ljublena,
rad tvoje vridnosti,
naj bu mi sujena
neg rišca milosti.
Jantea: Bar riči ne troši
rad moje okornosti,
na dalje ne prosi
od stine dragosti.

Komar jadno kluje drago lišce Orizbe.

Kada žarko sunce v oroslan dospiva,
ter z jakostjom svojom zemlju zažigiva;
od vrućine silne zgiba vse stvorenje,
kripost poiskuje nevoljno življenje:
tad v zelenu lozu vsaki rad utiče,
hladnomu studencu veselo primiče,
il u bistroj vodi raduje gaziti,
kotrige života nasladno hladiti.
Va 'nu dobu pojde Orizbe šetati,
lipo svoje telo na samom kupati,
koje alabastru spodobno v belosti,
a mramoru svitlom u dičnoj glatkosti.
Biše malo po tom zdencu prošetala,
pod jesenim hladom slatko pozaspala;
nje dostojnost, ki bi vidil kad počiva,
rekal bi, da Venus s Kupidom prebiva.
Al komar hudobni smil se vim podstupit,
na angelsko telo neverno dobrundit,
ter s čemernim klunom lišce vurazuje,
ah tu vridnu krvcu nemilo sasnuje!

Ti čalarni komar, ti komar prokleti,
kak smiš takva kinča kradomce vazeti?
tak li je nasladnost gnjusu odsujena,
nezgovorna lipost užit dopušćena?
Oh da b' mogal kada tu sriću skušati,
ter blaženo lišce Orizbe ljubiti:
ne bih krvcu sasnul, jadnovito kljuval,
neg kot dušu telo u dragosti čuval.

Bi Grujica u lov prošal, na dvojicu ne hteć došal.

Kada sunce najveć grije,
pojdoh jednuč na lovinu,
v gustu lozu, gdi ne sije,
išćuć zajca il zvirinu.
Al me srića namirila,
da pogledah u dolinu,
gdi pri zdencu govorila
draga dragu na kolinu.
Skup se lipo objimluju,
z rukom poprik zagrluju,
vusta k vustom pritiskuju,
lišce k lišcu priložuju.
On njoj tuži vnogu žalost,
u ljubavi ku je strpil;
ona tvrdi srca stalnost,
da u tugah ni zneveril.
Veruj draga, ni trplenje,
ko b' me moglo preplašiti,
nit vridnije ko veselje,
tebe duša omraziti.

Ja se srićna pak nazivam,
 odkad spoznah vridnost tvoju,
 ter iznovič potvrdjivam,
 tebi (srce) ljubav moju.
Isabella moja dragost,
 tvoj bih vazdar, želim biti,
 ar ne ćutim drugu radost
 neg v milošći tvoj' živiti.
Oh Aminta, dika moja,
 tebe čisto hoću ljubit,
 i do groba biti tvoja,
 od vernosti nigdar lučit.
Isabella, čini probu
 službe moje poniznosti.
Oh Aminta, nimaj dvojbu
 v srca moga ljubeznosti.
Ovo z rukom veru dajem
 tebe duša verno služit.
I ja srce tvom pridajem,
 teb' Aminta stalno ljubit. —
Ova bihu govorenja,
 ke iz kraja mogoh slušat;
 kakva pako pripećenja,
 vsak promisli, ja ću mučat.
S tim otidoh po dubravi,
 zvire koje uloviti,
 vas razmišljen u ljubavi
 će l' kad meni tak zgoditi?

Lovac pravo čini, ar v slobodi živi.

Pravo jesu pridji htili nazvistiti,
da se more srićan vsaki nazivati,
ki življenje svoje tak zna urediti,
prost od skrbi, poslov vrime uživati.
Ta blaženi žitak lovac nasleduje,
poslovanje njeg'vo biva listor radost,
on u srcu svomu povoljno živuje,
ar vsi trudi, skrbi postaju nasladnost.
V lipom protulitju prvo dneva stane,
jagariju svoju dostojno razluči,
kamo god obrne il nek korak gane,
ptice vsakojačke začuje pojući.
Odovud se javlja slavić ljubeznivi,
pod kitici niskoj ali zelenitoj;
z dragim svojim glasom usil govorlivi
prihod nazvistuje zori rumenitoj.
Odnud pako štiglic, grindlec prijavljuju,
caizlin tere finki lipo veseleći,
z glasnim svojim grlom skup se pozovuju,
sprid i zad za lovcem bisno proleteći.
Ak u zrak pogleda, škrlac preigruje,
bogu milo hvaleć rad sunca žarkosti,
do oblakih skoro lit svoj podiguje,
kažuć v malom telu prečudne zmožnosti.

Malo dalje ide, to k lozi dospiva,
vred na igrališću kokota začuje;
grivas pako golub na hrastu zgrliva,
jarebica lozna druga privabuje.
Ak podigne oči prom suhoj kitici,
zadružnu će vidit milu golubicu;
namirce kad dojde tekućoj vodici,
tu će najti pijuć ljubljenu grlicu.
V takvoj nasladnosti svoje telo trudno
pri studencu bistrom lovac počivuje,
svicke himbenosti il činjenje nujno
prostu njegvu misal v ničem ne zbantuje.
Oh povoljni žitak, oh sto krat blaženi!
nima navidnosti drugih povekšanju,
časti, dike, kinči, kako god stvoreni,
nisu uzrok srcu tužnom zdihavanju.
Nego vaš povoljan lipa zraka uživa,
dostojne lovine vesel nastojeći,
u slobodi dragoj dan i noć prebiva,
skrbi policije drugim ostaveći.
Vsak mu je prijatelj, vsaki drago ljubi,
a nijednom misli preuzeti sriću,
z lažmi priliživat ništar se ne trudi,
nit raduje druga spravit u nevolju.

Zvirara marlivo lovlenje ćini srcu povoljno živlenje.

Prvo nego Phoebus iza briga zajde,
svitle svoje trage nad zemljom razgrne;
prvo nego rosa na polju razajde,
a prigusta magla nad goru obrne:
zvirar jur na nogah pušku pripravljuje,
gdi će zvire najti, u sebi misleći,
priko rosna polja marlivo šetuje,
po zelenom lugu poslušno hodeći.
Iz leva razgleda na maloj čistini
lisicu kraduću, zajce zigrajući;
malo dalje pako na jednoj ledini
hudobna divjaka zemlju rovajući.
S trudom nezgovornim k njemu približiva,
od hrasta do hrasta skrovnomce dohodi;
po već puti s puškom želno namiriva,
koncu oganj spruži, divjaka pogodi.
Oh kakovu radost zvirar tada ćuti,
da ob prvom hitcu srića poslužila,
zadovoljnim srcem na dalje se trudi;
al nut iz pred njega srna iskočila!
Od naglosti ne mre na sinjal pobrati,
med tim gušćavina zvire otimluje;
malo u toj žalosti moral prebivati,
da jelena starca rukajuć začuje.

Na ta glas poteže vsakom marlivostjom,
vidi vuka kašuć na buki hiuša;
ne zna kaj začeti svojom pohlipnostjom,
će l' jelena slidit, vuka al hejuša.
Milo mu je jedno, drugo još milnije,
ak na ovo hiti, ono će oplašit;
dok sobom razmišlja, koje bi dičnije,
jelena zagleda k potoku doprašit.
Onda vred dokonča svoje razmišlenje,
pojde rad jelena drume obraćati,
ter priličnim jarkom, ne gledeć trplenje,
čez klade, čez grmje blizo dohajati.
Ravno tada jelen biše začel piti,
štimajuć pokojno zdenca uživati;
al zvirar na njega primirlivo hiti,
da na prvom skoku mora skončivati.
Dobro prigodjenje vrlo ga raduje,
nezgovornu radost v sebi povekšiva;
va toj nasladnosti domom zavraćuje,
ali polag puta medvid pomrmliva.
Vreda pušku spravi, izlize na kladu,
medvida premiri, zgodi medju oči;
šetuje iz luga, dan bi na zapadu,
veselje, ko ima, izpisat ni moći.
Ta slobode drage koristna je vridnost,
da v divjaku skonča čemernu himbenost,
u medvidu stare hudobnu srditost,
u jelenu pako oholu sponešast.

Eha srićan glas.

Dragi eho, k tebi protužujem: čujem,
nezgovornu srca žalost moju: tvoju,
da v ljubavi ne uživam radost: žalost,
neg nevolju i trplenje tužno: suzno.
Prem da Kloris ufanje mi daje: daje,
da rad svita skaživa nemilost: milost,
al hudobnu va sebi ne hrani: hrani,
tvrdokornost, još manje neljubav: ljubav.
Ja podpunom tugujem nemilo: milo.
izlag ričih ništar ne izprosim: prosim,
jur dvi lita da ju srce služi: služi,
ne b' mu nigdar misal postati neverno: verno.
Eho dragi, tebi se ojavljam: javljam
je l' mi ufat, je l' mi izdvojiti: biti
je l' ostanem, il dalje odhajam: najam
deh obznani, kaj prihodit hoće: hoće.
Čujem: tvoju: žalost: suzno: glasi,
daje: milost: hrani: ljubav: glasi,
milo: prosim: služi: verno: glasi,
javljam: biti: najam: hoće: glasi.
Srićan ada moram se nazvati,
kad mi ljubav sujeno vživati,
bude radost vse prvo trplenje,
bude dragost ostalo živlenje.
Viva eho, ki dobro glasuje: tužno srce z ufanjem raduje.

Pastirnica.

Ne b' zvizda danica još zabelila,
nit svitla zornica zarumenila,
da pastiri ustaju: skup se zazivaju:
haj pomoz bože!
na polje zrenimo ovce i koze!
Veselo pojdoše z blagom vrviti,
z dipljami igrajuć sunce slaviti,
oh da si blaženo: od boga stvoreno:
vsim na veselje!
ti daješ pravu kripost i življenje.
Na lipu čistinu kad bihu zašli,
milahne ovčice sito napasli,
kozlići preskakujuć: grmje ogrizujuć:
pojdu prihajat,
hladnom studencu blago napajat.
Pastir pastiricu k sebi zaziva,
v družbi povoljnoj hlada uživa,
nasladno kušujući: drago objimljući:
za radovanje,
oh kakvo lipo biva dugovanje!
V grmju zelenom druga dvojica,
mesto ziskiva gdi raste rožica,
na notu pofućkuje: v strunu udaruje:

za radovanje,
oh kakvo lipo biva dugovanje!
Ostala družina kak srića zgodi,
s pastiricom mladom vrime sprovodi,
gdi jedan ne vtegne: drugi pak privrne:
za radovanje,
oh kakvo lipo biva dugovanje!
Jur sunce med gore zapalo biše,
veselo proti domu povrnuj' se
dva na dva pjevajući: friško skakajući:
takvo življenje
ne daje turobnosti, nit trplenje.

Rukam belim na diku.

Deh ruka ljubljena,
iz čista mlika stvorena,
milo priziva,
slobodu vsaku udil zadobiva.
Jur srce ranjeno,
na poklon umiljeno,
tvojoj dragosti
valuje rado svoje zmožnosti.
Da b' jednuč sujeno,
z milošćom privoljeno,
oh celovati,
na vik ti hoću službu aldovati!
Deh ruka blažena,
prom snigu prispodobljena,
oblada belosti,
kak dragih srcev vse ljubeznosti.
Je l' kada viditi,
prez duše telo živiti?
ah ni moguće,
prez tebe srce je pogibuće.
Neg jednuč kušnuti,
predraga k tebi stisnuti,
daj dopušćati,
život hoću vesel dokončati.

Klori nesrićna.

Ja nesrićna Klori, da bih pitat smila,
za što sam se na svit kada porodila?
ar veselje moje cvatuće mladosti
ne bi neg trplenje, tuge i žalosti.
Z domovine projdoh ufajuć radovat,
Jupitera z voljom vridno gospodovat;
rodbinu ostavih, prijatelje zmožne,
štimajuć užiti ljubeznosti složne.
Al čalarna srića vred mi navidila,
batrivo ufanje v čemer preminila;
pravo još ne spoznah svita nasladnosti,
prez mire i broja ćutih turobnosti,
ke ni moć' izpisat, manje zgovoriti;
k tomu da ne prudi skrovna protužiti,
a rizične rane gusto previjati,
čine prez koristi muke ponavljati.
Za me naj govore mnoga zdihavanja,
bar svidoci budu suzna prolivanja,
da ni dneva, vure, kada ne tugujem;
celo projde leto jednuč ak radujem.
Ravno kako sunce, gda nastane zima,
kaže da je svitlo al žarkosti nima:
tako i ja kažem vanjsku nigda radost,
al u srcu vimdar nimam nego žalost.

Tebi vsemogući jesu otvorena
vsa trplenja moja, zavsim podložena;
v tebi samo ufam milošću spoznati,
ter na drugom svitu navik radovati.

Pričanje u zamiri.

Jur ne hajaš moju družbu,
Klori draga, vernu službu?
u čem ti se zamirila,
deh s kim po tom odurila?
Je l' pregriših u vernosti,
srca moga poniznosti?
je l' premilo zdihavajuć
dragost tvoju zazivajuć?
Ako znal sam zagrišiti,
želim vridno pokoriti;
vekša budi milost tvoja,
neg nehteća ludost moja.
Ni na svitu kaj dičnije,
nit činenje povoljnije,
kot potribnim pomoć dati,
a poniznim smilovati.
Pred te Klori poklečujem,
oprošćenje zazivujem;
volil bih se nigdar rodit,
lišcu tvomu kak ne vgodit.
Deh obrni drage oči,
tužnom srcu daj pomoći,
gani vusta ljubezniva,
bud mi z ričjom milostiva.

Beteg drage Klori srce požaliva.

Bi mi jedno vrime užiti sujena,
mila tvoja dragost, oh Klori ljubljena:
ah! kuliko putih bih od tebe ranjen,
po milošći tvojoj nazopet ozdravljen!
Još s čim vekše, draga, rane moje bihu,
s tim me v srcu momu bolje veselihu;
dobro znaduć kakva je ljubavi zmožnost,
da vse ljute rane postaju nasladnost.
Prija v tebi živih, sad bolestnu vidim,
al kako prez duše i srca ja živim.
Stvoritelju svita deh daj joj pomoći,
telu momu živit prez duše ni moći.
Vi vustnice drage, vi življenje moje,
gdi biser, rubinti zatvoreni stoje,
lilija nit roza ne bi tak dišeća,
kot vi z dragom sapom vusta govoreća.
Biste nigda uzrok mojemu veselju,
sada rad vas tužim u teškom trplenju;
zazivanju vnogom oglasit se ne'te,
listor s praznom maglom kriči moji lete.
A vi lišca mila angelskoga stvora,
ke blišćaste dično kak rumena zora,
biste prvo kripost moje nasladnosti,
sada jeste uzrok čemerne žalosti.

Kamo lipe oči? kamo njih ljubeznost?
  tak li v kratkom hipu pogubihu svitlost?
  nut kak prebledihu; ajme prigodjuje,
  da kaj cvate v jutro, k večer povenuje!
Tak li rad betega dragost preminila,
  ka mi jesi vazdar duša, srce bila?
  vidim vsaka radost ima u dragosti
  mali crvić, uzrok njene pogibelnosti.
Oh predraga Klori, Klori ljubezniva,
  na te gledeć srce milo zamagliva;
  od boga ti prosim vreda ozdravlenje,
  il s tobom u jedno moje pogiblenje.

Mati hćer udaje, pošten navuk daje.

Oh ljublena hćerka, vrime približiva,
zarukov odlučnih termin jur dospiva,
z tobom duša milo lučit,
zaručniku vred izručit
tvoje vridnosti.
Prvo razlučenja ću te svitovati,
prišastnom vrimenu pošten navuk dati,
s kim se budeš mogla dičit,
bogu, svitu vridno živit,
srcu ugoditi.
Budi gospodaru ovčica pokorna,
voli, zapovidi nigdar tvrdokorna;
s čistim srcem njega ljubi,
vsom jakostjom verno služi,
dobro pameti.
Prez dopustka muža goste ne pozivlaj,
u nebitju njegvom stranske ne prijimlaj;
hiže tvoje otajnosti,
tot dragosti, tot žalosti,
drugim ne ufuj.
Ništar se ne pačaj v lucko prigodjenje,
nit želno spitavaj orsaga činenje;
nijednoga naj hudati,

al drugoga izvišati
prik dostojnosti.
Podložnu družinu v nemar ne zavrži,
v hižnom poslovanju ter u strahu drži;
nigda sama bar iglicu
vazmi v ruke il preslicu,
peldu dajući.
Ni potribno vazdan pri zrcalu sidit,
s krauzanjem, s cifranjem kot Diana cirit;
ar kaj drugim je nasladnost,
mužu biva tužna žalost,
hćerka veruj mi!
Za to vimdar snaga vsim je pristojeća,
po vridnosti oprav dična pronoseća,
telo lipo, čisto držat,
drago lišce gusto vmivat,
ruke snažiti.
Susestvo proštimaj, ne buď zamirljiva,
proti gospodinu v ničem nemorgliva;
vrhu vsega ne pijančuj,
priko reda ne strošivaj
v svickih zakonih.
Ak ti bi sujeno dicu zadobiti,
nemoj bolje jedno neg drugo ljubiti;
truda svoga k njim ne šparaj,
peldu, navuk pošten davaj,
v prvoj mladosti.
Kada gospodara vidiš dobre volje,
znaj i ti priložit srca drage volje;
ako l' pako u žalosti,
ti jednaka v turobnosti
raduj i žaluj.

U potribi vsakoj, va dne i po noći,
ogrustna ne budi dužne dat pomoći;
ne himbeno, ne hudobno,
neg marlivo, dobrovoljno,
s čistom ljubavjom.
Spomeni se prava bit prijateljica,
i do groba verna kak tovarušica;
jer kot duša telo ljubi,
vridna žena mužu služi,
misal zvršeći.
Prisegi prestrašnoj nimaj prekršiti,
z gospodarom svojim zlo i dobro vžiti,
kot dvi drage golubice
verne skupa pomoćnice
živit i umriti.
Ov spominak verno ti ostavljam,
z materinskim mlikom drago te zaklinjam,
nimaj svita čalarnosti,
nepristojnoj nasladnosti
posluh davati.
Imaj pred očima glas, ime, poštenje,
dično i hvaljeno bu tvoje živlenje,
na 'vom svitu ćeš radovat,
a na drugom vik kraljovat,
nimaj dvojiti.
Od boga ti hćerka dobro i radosti
a od mene majke ljubav i dragosti;
iz mene se naj zabiti,
svitlu diku potamniti
svoga kolena.

Otac sina oženuje, pravo hižit napuluje.

Ljubljeni moj sinko, milo te odhranih,
na junačke noge dostojno postavih,
k tomu jur proskrbih i tvojoj mladosti
zaručnicom vridnom roda i liposti.
Buduć da se vnogi v nezvist oženiva,
blagoslova božja z ljubom ne uživa:
za to, dobro moje, ću te svitovati,
s tovarušem dragim srićno prebivati.
Zavezom jednakim skupa priseguju
muž ženom na vernost, srca si alduju;
kako ruka ruki na pomoć stvorena,
tako je u hištvu dragost odlučena.
Mužu je pristojno peldu dobru dati,
da se more žena v zrcalo gledati;
proti njoj skazivaj ljubav, smilovanje,
sebi čini nosit posluh proštimanje.
Pregrihe pomanjše mudro pregledivaj,
ne za vsaku karaj, špotaj il vudiraj;
ar tak ničemurne tolvajske naglosti
nisu pristojeće hižnoj jedinosti.
Nego, dragi sinko, kaj ti ni ugodno,
v bitju il nebitju drugač nepovoljno:
na ufanom ženi drago progovori,
z načinom ljublenim želenje otvori.

Pred njom bar ne skrivaj hižne zmogućnosti
niti kaži dvojbu čiste nje vernosti;
neg tri dugovanja triba samo mučat,
ženi na spoznanje nikakor dopušćat:
pineze i kinč svoj pod oblast ne dati,
kakti život zmožan zavsim ne skazati;
stranjske otajnosti al stvari derične
poufati ženi bivaju nesrićne.
Priko vridna reda cifre ne trpiti,
ogovor pri ljudih znaju vred spraviti;
k tomu tak hudobne svita nasladnosti,
uzrok jesu nigda srca turobnosti.
Bivaju rizična vnoga gostovanja,
na prošćenje cirkvam gusta pohajanja,
po susestvu odviš slobodno klatarit:
čine u poštenju čemerno zahvalit.
Za to ne skrativaj pobožnosti dične,
veselja poštena, razgovore vridne;
ar tesnoća vnoga prvlje zna naškodit,
neg sloboda sridnja koje zlo prirodit.
Naj ti ne bu dikla, tužna službenica,
al nit preohola tebi glavarica;
ne daj joj u dobru odveć izgizditi,
niti radi straha nevoljno zdvojiti.
Ne pomanjkaj sinko u tvojoj dužnosti
dostojne skazivat ženi ljubeznosti;
nemoj tvoje vile skraja iziskivat,
jer nevera tako smi se naplaćivat.
Zapovid je božja verno skup hižiti,
tovaruša draga kot sebe ljubiti;
da b' od Jecabelle još ružnija bila,
naj človičstvu tvomu vridna bude vila.

Z Adamova rebra Eva bi stvorena,
ne iz nog il glave oprvič rojena;
htil je vsemogući po tom izkazati,
da muž ženu ima kot srce čuvati.
Ova, sinko dragi, na pameti imaj,
mirno i jedino ti z ljubom prebivaj;
hoćeš u clovičtvu vridno napridovat,
u dragosti pravoj blaženo radovat.

Roza u nadrih stojeća.

Fili draga, kak raduju,
v prsih tvojih preigruju
golubice belosnižne,
u vridnosti slavne, višne.
V posred kojih procvativa
dična roza rumeniva,
tebi dajuć ljubeznosti,
sebi pako nasladnosti.
Bar slobodno, ah rožica,
med vsim cvitjem ti kralica
sad se moreš nazivati,
nigdar bolje prebivati.
Jer u nadrih položena,
dragim kinčem odičena,
jedne dive vživaš lipost,
živa sunca pravu svitlost.
Oh da b' bilo kad sujeno,
s tobom zminit dopušćeno,
hotil bih se srićan držat,
u blaženstvu takvom ležat.

Dragoljuba zlamenje.

Bud mi Fili dopušćeno,
u vernosti, poniznosti,
cvit naklonit umiljeno.
Dragoljub je ime cvitu,
rad dragosti,
rad vridnosti
dobro znano vsemu svitu.
Al razmisli to stvorenje,
zač je belo,
kad je zrelo:
vridno spoznat ćeš zlamenje.
Ar z belоćom nazvistuje,
da ljubeznost
ter jedinost
čisto srce potribuje.
Kaj su vnogi pak zvončaci:
zlamenuju,
da zvezuju,
u ljubavi kot lančaci.
Za to prosim cvit nastavi,
koga gledeć
drago misleć,
z verna sluge ne pozabi.

Veruj Fili, da te služi,
ne himbeno,
neg srčeno,
ki ti šalje dragoljubi.

Penelope sramožlivost.

Ulises: Ikarus zibrani, ovo ti se klanjam,
ponizan Ulises od srca pozdravljam,
obećanu proseć milost,
hćerke tvoje dragu vridnost,
koju zasložih.
Ikarus: Hrabreni Ulises, vidih vernost tvoju,
s kojom si tri leta Penelopu dvoril,
ne želim zakratit rič poštenu moju,
ar iz prava srca sam ti hćer privolil.
Penelope draga, oh hćerka ljublena,
došlo je jur vrime s tobom milo lučit,
buduć da od boga srića ti sujena,
roditela ostavit, zaručnika ljubit.
Za to, mila duša, blagoslov ti dajem,
tebe moj kinč dragi, vse moje radosti,
hrabrenom Ulisu dostojno predajem,
ž njim prebivaj v miru, vživaj ljubeznosti.
Ulises: Penelopa slavna božica liposti,
dražja i dičnija vsih kinčev vridnosti,
otca tvoga volju spunih,
tri godišća tebe služih,
verno, dostojno.
Bili su svidoki moga poželenja

*

suze, zdihavanja, prez broja trplenja,
milost tvoju zadobiti,
stalnost moju svidočiti
prom tebi vila.
Smilovanje ada pokorno zazivam,
srce moje tvomu navik izručivam,
dok živ budem tvoj ću biti,
vernost nigdar preminiti,
bogu prisižem!
Deh razmisli duša, kak godre ni moći
telu bit prez duše nit dnevu prez noći,
tak prez tebe ni ufanję
žitka moga, neg skončanje
moram podjeti.

Penelope: Vsemogući stvoritelju,
koji ladaš nebo, zemlju,
pomoć tvoju sad zazivam,
volju moju teb' zručivam.
Ne znam kaj ću učiniti,
sama sobom razlučiti,
roditela ostaviti,
zaručnika obljubiti.
Otac je me jur privolil,
a Ulises vrime strošil;
ov je vridan zahvalnosti,
otac pako ljubeznosti.
Z otcem rada bih ostati,
a z Ulisem uživati;
tu me ljubav začariva,
tamo dužnost priveživa.
Milo mi je domovine,
a odurit ni tujine;

misal otca nasliduje,
srce draga pak miluje.
Otca ljubit jes' rojena,
a Ulisu odsujena,
v jednom ljubim vse vridnosti,
v drugom vidim kinč dragosti.
Oh roditel poštovani,
oh Ulises izibrani,
s tobom želim vdil živiti,
tebi verna pak umriti.

Ikarus: Blagoslovna hćerka, vidim tvoju mudrost,
roditela miliš, ljubiš zaručnika,
vridna hvale na vik takva sramožlivost
meni biva radost a Ulisu dika.
Drugo bit ne more, Penelope slavna,
otca je ostavit, a z Ulisom pojti,
ar te ljubi verno, služi već odavna,
ruku njemu podaj, dobro će vam dojti.

Ulises: Ni te mudre glave, razumna jezika,
koji ne b' zanimal od čuda tulika,
videć tvoje razumnosti,
nezgovorne poniznosti,
v telu angelskom.
Hvalim ti ponizno Ikarus zibrani,
komu vrstna velim ovi svit ne hrani,
da se jesi htil dostojat,
tvoj kinč dragi sad darovat
hćerke jedine.
Penelope draga ruku ti celujem,
dušu, srce, telo na vike aldujem,
tebe ljubit i služiti,

s tobom živit i umriti
želim pravično.
Penelope: Otca volju je spuniti,
ni smit hćeri sprotiviti;
oh Ulises, dragost moja,
Penelope ta je tvoja.
Va me prosim naj dvojiti,
verna vazdar ću ti biti,
nimam v srcu himbenosti,
nego čiste ljubeznosti.
Ikarus: Penelope slavna, drago odhranjenje,
Ulises hrabreni viteška kolena,
bit će složnost vaša Ikaru življenje.
na spominak svitu prilika poštena.
Za to z vami ljubleno radujem,
sriću dobru od srca voščujem,
kako sinka drago obimlujem,
tebe hćerka njemu izručujem.
Ulises: Viva, viva Penelope draga,
dražja si mi vsega svita blaga.
Penelope: Viva, viva Ulise zibrani,
dika tvoja srce moje hrani.
Ulises: Ovo t' veru do groba ponavljam,
Penelope: Moju k tvojoj na vike pristavljam.
Ulises: Tela moga ti si duša prava.
Penelope: Duše moje ti jedina slava.

Je al ne!

Ni moć' dalje srcu strajat,
tvrdokornost tvoju zmagat;
za to prosim Fili ojme,
reci jednoč: je al ne!
Tuge moje su t' radosti,
vnoge suze nasladnosti;
ni moć' zmagat Fili ojme,
reci jednoč: je al ne!
Z ufanjem me listor hraniš,
a vse jače srce raniš;
za to prosim: je al ne,
naj bu konac momu ojme!
Ako morem je zaslužit,
nigdar neću već protužit;
ako moram ne podjeti,
i smrt gotov sam prijeti.
Kak god volim završenje,
il skončanje il življenje,
ni moć' trpit tužno ojme;
za to reci: je al ne!

Odgovor na je al ne.

Protuženje tvoga ojme
  potribujuć j e al n e,
  milo jesam razumila
  i odgovor odlučila.
Tvoju žalost ja milujem,
  sebi radost ne skratujem;
  da te ljubim, velim j e,
  srce ne zna za to n e!
Vnoge jesu tve vridnosti,
  a priproste moje liposti;
  tebe ljubit želim j e,
  nigdar mislih veruj n e!
Nimaš zroka izdvojiti,
  nit zahvalnost tak moliti,
  vim te ljubim, velim j e,
  srce ne zna za to n e!
Misal dragu ne razdruži,
  ki zna trpit verno služi,
  tebe ljubit želim j e,
  nigdar mislih veruj n e!
Dragost tvoju proštimujem,
  na milošći zahvalujem,
  prosim, zabi tužno ojme,
  znaj razumit j e al n e!

Hajduk tuži svoju nevolju.

Gdi se godre ko zlo zgodi,
na hajduka zrok prihodi;
kaj mi nebog ni ne misli,
vse na njega nastor sili.
Oh nesrićan zač se rodih,
kad na svitu ništar dobih;
nimam blaga radovanje,
nit pri drugih proštimanje.
Ako v boju na mejdanu
zatočniku zavdam ranu,
nit mi hvale, nit vridnosti,
drugim dika i radosti.
Z junačkom se rukom hranim,
danas dobim, jutra zbavim;
nigdar novca ne prišparam,
nasladnosti vsake strajam.
Zdrav i frižak jes v životu,
nimam drugu znam lipotu;
ako išćem koju ljubu,
vsaka mrzi moju družbu.
Prem da živim vdil pošteno,
ni mi dobro odsujeno;
ar se ne znam prilizivat,
druga škodu zaiskivat.

Za to svita stvoritelju,
na što tlačim tvoju zemlju?
kad vse moje oh življenje,
ni neg čemer i trplenje.
Daj mi ada iskončanje,
il pokaži smilovanje,
jer mi tužnu izdvojiti,
kad zlo na zlo je siliti.

Srca sužanjstvo dobrovoljno.

Ni moć' spisat oh svitlost sunčenu,
zvizd, miseca lipotu stvorenu:
tako ravno, Fili, tvoju diku
pravo spisat ni moć' najt priliku.
Ar Afrika dala t' je razumnost,
Amerika diku i batrivost,
Europa lipost i dostojnost,
Azija pako vsih kinčev obilnost.
Kad se smiješ, roza rumeniva;
kad govoriš, biser probeliva;
iz očiju plamen zažiguje,
a iz nadrah dragost začaruje.
Je angelsko vse tvoje stvorenje,
srcev ladaš konac i življenje;
ki te vidi, mora sud podjeti,
ar se ni moć' oblasti oteti.
Ah! spoznajem srce ni već moje,
jur zavsima je postalo tvoje;
nima v sebi nijedne kriposti,
listor živi na tvojoj milosti.

Sužnju tvomu prosim draga Fili,
z ljubeznostjom i koliko smili,
ni mu želja slobodu dobiti,
neg v sužanjstvu pokorno živiti.
Veruj neće sfalit u vernosti,
jesam poruk njegove stalnosti,
kak ti volja, draga, ž njim razluči,
ar od tebe nigdar već ne luči.

Deli Bare junačka batrivost.

Deli Bara deh povij pravo,
tako t' došlo leto zdravo,
kaj ti biva povolnije,
va 'vom svitu ugodnije?
Ništar ni mi na svitu ugodnije,
telu momu povoljnije,
neg durata friška jahat,
po mejdanu z nim obraćat.
Deli Bara deh povij pravo,
tako t' došlo leto zdravo,
zač durata a ne vranca,
il zelenka koji tanca?
Vsake škulje je vranac plašljiv,
a zelenko sprdljiv, kašljiv,
durat pako segur biva,
ne uzmakne, kad je triba.
Deli Bara itd.
kad se ufaš konja jahat,
bili smila pušku spraskat?

Kad nabijam, po dvi balote
  mećem v pušku prez strahote,
  ak se listor civ ne skrivi,
  zgodim v črno, kak je tribi.
Deli Bara itd.
  znaš li kopje prijet v ruku,
  ter karike zgodit luknu?
Od mladosti sam privčila,
  kopje v rukah pronosila,
  i najtvrdje znam oblomit,
  vsred karike vazdar zgodit.
Deli Bara itd.
  znaš li strilom baratati,
  luk do vuha natezati?
Zna povidat ta moja desnica,
  vsakom luku jes' meštrica,
  oh kulike zgodih ptice,
  ter izmezgih njim glavice.
Deli Bara itd.
  kad bi sama v lozi bila,
  bi l' se druga prestrašila?
Ni junaka mat' rodila,
  s čija straha bih obledila,
  naj me kuša ki dvojbu ima,
  deli Bara straha nima.
Deli Bara itd.
  je l' si kada z junakom borila,
  na mejdanu zadobila?
Već neg z jednim se ja povadih,
  kot žabicu med noge stavih,
  kad se čvrsti pak namiril,
  je nad manom vrlo spinil.

Deli Bara si hvale vridna,
med ženami kot kralj dična,
vsak te ljubi, ki te vidi,
deli Bara bog te živi.

Parides mudro čini spozńanje.

Anhises: Parides preslavni, vnoga tvoja mudrost,
po vsem svitu znana i gospocska vridnost,
ufam se da neće potamnit pravicu,
hćer zakratit svoju meni zaručnicu.
Leto dan služiti bi mi odlučeno,
obvršivši verno uživat dopušćeno;
termin je izminul, služba izkazana,
veže ljubu dragu na to vera dana.
Hipomene slavna ovo t' je nazoči,
deh ljublena prosim, rič moju svidoči,
je l' pregriših kada u dužnoj pokornosti,
al dostojno skazah od srca dragosti?
Hipomene: Oh Anhises, dobro se spominam
vere dane, koju potvrdjivam;
ne izlažem ništar službi tvojoj,
u vsem znal si vgodit misli mojoj.
Silvius: Parides prezmožni, tvojoj razumnosti
klanjam se ponizno proseć oh milosti,
da mi ljubu ne zabraniš,
vernu službu ne požališ,
koju iskazah.
Celo leto vrših pokorno dvoreći,
čisto i pravedno hćer tvoju ljubeći,

na to imam svidočenje,
ovi prsten na zlamenje
ljube stalnosti.
Ufam se, da neće prsten progovorit,
drugom nego meni milošću privolit;
sama povij duša draga,
je l' milovah telo, blaga,
rad tvoje volje.

Hipomene: Vazdar sam te od srca ljubila,
službi tvojoj zahvalnost želila;
kad ti prsten Silvius darovah,
pravu ljubav onda ž njim aldovah.

Teseus: Parides slavni teb' se klanjam,
mudrosti tvojoj prijavljam,
prosim i mene razštimaj,
pravične zroke ne zatiraj,
koje ti imam svidočiti,
jedinu hćerku dobiti.
Leto dan služih dostojno,
divi predragoj povoljno,
srce u rukah noseći,
dragosti zaklad moleći;
na to se ona smilila,
oh! kušac dragi zdilila.
Deh more biti kaj vridnijega,
zaveza ljube tvrdijega,
nego srčeno objeti,
kušac podat i prijeti;
nemoj dušica tajati,
moje življenje skončati.

Hipomene: Oh Teseus, prava radost moja,
Hipomene veruj da je tvoja;

za to srce želeć te ljubiti
htilo z kušcom vernost svidočiti.

Parides: Hipomene veruj, s tobom prigodjenje
vsakoj mudroj glavi daje promišlenje;
vimdar kak je pravo, hoću znat razlučit,
tebe drago dite jednomu prisudit.

Hipomene: Srce moje v oblast tvoju dajem,
zapovidi pokorno podlažem,
znam da jesam va tom zaludila,
ter zaveze vsim trim privolila.

Parides: Hrabreni Anhises moram valovati,
da zrok imaš hćer potribovati;
al kad roditelu ljubav je neznana,
tako nima kripost hćere vera dana.
Silvius ljubleni prstena zlamenje
ni tak stanovito ljube zadoblenje,
ar se rad prijazni po več krat dariva,
neg prisežni prsten ta sam zaveživa.
Teseus razumni, ti si znal pogodit,
stanoviti zaklad ljubavi zadobit,
ar kad dobrovoljno neg jednoč kušnjena
je divojka prava, ta je zadobljena.
Ni moć' kušac nigdar več nazad uzeti,
ni za ljubu drugi poštenu prijeti,
Silvius Anhises najte zamiriti,
koga je kušnula, toga mora biti.

Očim srditim molba da se ukrote.

Drage oči, prosim recte kaj vam prudi,
da nemilost vaša na smrt me odsudi;
vim ne prosim vnoge službe zahvalnosti,
jedno neg magnutje prave ljubeznosti.
Dične jeste zvizde, zač jur tak čemerne
komete postaste? oh srcu čemerne,
da na mesto dobra, draga smilovanja,
dajete zlamenje tužna izkončanja.
Imate u sebi sunčanu spodobnost,
vse stvorenje živit narojenu kripost;
ni l' dičnije sijuć dat radost, veselje,
neg hudobno mrčeć tugu i trplenje?
Deh povijte drage, na što vam škurine,
s koje neg izhode strašne bliskavine?
je l' želite mene s triskom iskončati,
tužno moje srce v drobni prah zažgati?
Ali ljubeznive, prosim kaj vam prudi,
da nemilost vaša na smrt me odsudi,
jedno neg magnutje prave ljubeznosti
vernoj službi mojoj bit će jur zadosti.

Govorit prepovida Kupido.

Rad bih, Fili draga, s tobom progovoril,
srca moga ranu otajnu otvoril,
al Kupido zmožni, ta mi prepovida,
pod zgublenje glave mučat zapovida.
Ah tiranus jedni, prepovid nemila,
more l' bit na svitu krivičnija sila,
neg da ni slobodno splakat žalostnomu,
niti ranu svoju vračit betežnomu.
Al kad meni tužnom je tako odlučeno,
muke ni trplenje stužit dopušćeno,
ada jezik moći ni smit prekršiti,
neg vi oči moje znajte govoriti.

Fili nemilna.

Kamo Fili je t' mišlenje?
vim znaš draga srca kripost,
da neg tvoja biva vridnost
njemu konac i živlenje.
Zač ne morem jur dostati
u vernosti moje službe,
u dragosti tvoje družbe
smrt al žitak kad spoznati.
Vekše najt je smilovanje
pri tolvaju razbojniku,
prem da mučit štima diku,
konči jednuč da skončanje.
Ti pak srce vsevdil raniš,
jer ga naprav ne skončuješ,
nit za vsima oživuješ,
neg kot tinju v nemar staviš.

Titulusa nima, ime vimdar ima.

Fili draga, veruj nezgovornu žalost,
Rad tebe zaćutih u srcu čemernost,
Ar ni moći telu nikakor trpiti,
Neg i duša mora nevoljno tužiti.
Kada god pomislim na prošastno vrime,
Onda suze ronim, svoje zabim ime,
Prokleta bi vura, ka te odsudila,
Ah! trplenje takvo jadno navalila,
Nimajuć uzroka prom tvojoj vridnosti.
Zbučit je hotila svicke hudobnosti,
Engedujuć rada nazlobu čemernu,
Ranit srce tvoje, skazat vsu neveru.
Je li to moguće svita stvoritelju,
Nepravica takva tlači tvoju zemlju?
Još li ćeš pretrpit čalarnom narodu,
Kot lakomu vuku nad ovcami škodu?
Al more bit za to grihe pregledivaš,
Tujinu nazlobit tako prepušćivaš,
Tvojom da pak z moćom pravične desnice,
Angela odlučiš požalit krivice?
Raduj ada Fili, dojti hoće vrime,
Jedino živući stresti tužno brime,
Naj bu vse prošastno za sad pozabljeno,
Ar ime, poštenje dično je dobljeno.

*

Kupido srca izvižba.

Rad bih ništo obznaniti,
  al se bojim ku neveru;
  nego draga daj mi veru,
  da me nećeš ovaditi.
Znaj Kupido je med nami,
  ter ga nigdor ne poznaje,
  kinče svoje razprodaje
  koti kramar med ženami.
Drugo ime na se vazel,
  bojeć svita hudobnosti,
  još rad vekše segurnosti
  pri lipoti stan je zavjel.
U slobodi tak raduje
  poslušajuć zdihavanja,
  dragih srcev zazivanja,
  vim se nikom ne javluje.
Ni za drugo ta šegavost
  da se neće dat spoznati,
  neg da želi razabrati
  srcev vaših tvrdokornost.
Ar su vnoge došle tužbe,
  da od vaše nemilosti
  ni moć' ufat ljubeznosti,
  ne prudeći molbe, službe.

Za to draga sad razluči
smilovanje prošnji mojoj,
žal će biti lipost' tvojoj
ak mi srce na te tuži.

Misal ukanjuje.

Nigda kad zapazi jarebica plaha
jastreba hudobna obrh glave litat,
ne zna kaj začeti od velika straha,
neg se med travicom šetuje zakrivat.
Ali nut nesrićna, kak se zahman trudi,
želeć vujti pticu, na pogibel ide;
ne videć rizika u prugla zabludi,
marljivomu lovcu tužna na del pride.
Tako ravno človik štima se zakriti
čalarnoj nesrići, ka ga nastoruje:
gdi najmanje misli sprotivnost dobiti,
tu ga neprijatelj s prevarom skončuje.

Trpeće ništar ni na svitu.

Oh nestalnost ova svita,
kaj su orsagi, kaj kraljestva?
dragi kinči, kaj bogatstva?
kaj su dike, kaj radosti,
kaj veselje, kaj zmožnosti?
Vse je listor tinja cvita,
oh nestalnost ova svita!
Oh nestalnost ova svita,
kaj su lipih očih svitlost,
draga lišca, vust ljubeznost,
kaj dostojno zaljublenje,
kaj razumno govorenje?
Vse je listor tinja cvita,
oh nestalnost ova svita!
Oh nestalnost ova svita,
kaj su dragi roditelji,
kaj rodbina, prijatelji,
kaj dvorani, vnoge sluge,
štimajuć si verne druge?
Vse je listor tinja cvita,
oh nestalnost ovog svita!

Dvojžlivost u ljubavi.

Oh razmirje strašno ćutim
prik ufanja v telu momu,
rad bih pomoć nevoljnomu,
al si glave zaman trudim.
Jedno lišce prevarljivo,
to mi srce tužno rani,
zavsim zdvojit pako brani
govorenje prijazlivo,
Ne znam komu verovati,
misal kriči: ufaj, ufaj!
srce pako: pušćaj, pušćaj!
med tim dvojem razabrati.
Oh razmirje strašno ćutim,
neg Kupido ti razluči:
pušćat, ufat: deh odluči!
ja prez tebe ne odsudim.
Med žeravkom pravo bivam,
ufajući i bojeći,
pomaganje vdil kričeći,
pomoć vimdar ne dobivam.
Neg mi srce tužno rani
jedno krivo pogledanje,
ljubeznivo nasmijanje
pak z ufanjem drago hrani.

Ne znam kako razlučiti,
misal veli: veruj, veruj!
srce pako: stezuj, stezuj!
med tim dvojem odlučiti.
Neg Kupida ću prositi,
ki me more, zna svitovat,
je l' stezivat, je l' verovat,
će mi hasnit al škoditi.

Kupida slipa malaju, al krivično.

Kriva, nepravedna je misal onoga,
ki povida Fili Kupida slipoga,
ar je lahko spoznat vse njegve zmožnosti,
u očijuh tvojih ljublenoj svitlosti.
Dobro zna svidočit tužno srce moje,
kaj su svitli traki oh vridnosti tvoje,
kadagod s pogledom lipo ga miluješ,
tad s čemernom strilom strašno vurazuješ,
Ada prez vidjenja Kupido ne biva,
neg bistro gledeći srca izraniva,
najmre oči tvoje ki pravo razštima,
najti će da va njih stolno mesto ima.

Masve procimba.

Masva draga, masva dična,
  oh prilika vazdar srićna,
  nimam, veruj, vekšu radost
  neg razmišljat tvoju dragost.
Prem da sama izgizdivaš,
  zlatom, srebrom prosvitivaš,
  još ti kinče pridodala
  ruka lipa, ka t' vezala.
Nisu moje znam vridnosti
  moć' zaslužit te milosti,
  al se sunce tim poznaje,
  da jednako svitlost daje.
Za to sebe ne procinjam,
  diku tvoju neg zazivljam:
  ti me učini vridnom biti
  kinča takva pronositi.
Masva draga, masva dična,
  oh prilika vazdar srićna,
  polag srca se nastani,
  z ufanjem ga prosim hrani.

Filenusa smrt od Klori nemilne.

Nu srce, nu misal, kaj prudi živlenje,
kad drugo ni ufat, neg strašno trplenje?
jedino ufanje človika zdrživa,
kak ono prestane i žitak skončiva.
Vidiš vernoj službi kakve zahvalnosti,
od nemilne Klori imaš ljubeznosti;
s čim već suzę točiš, roniš zdihavanja,
s tim su nje tvrdnosti vekša radovanja.
Još li ne spoznavaš da ti ni sujeno
na 'vom svitu užit dobro odlučeno;
nu srce, nu misal kaj prudi živlenje,
kad drugo ni ufat neg strašno trplenje?
Ovak je Filenus sam sobom protužil,
ljubav izdvojeći na smrt se odsudil;
s čemernim hangjarom prom srcu vudira,
z bogom ostaj Klori, sluga tvoj umira.
Tvrda Klori na to ravno bi dospila,
tužno jaučuć, plačuć mrtvoga ljubila;
al jur već ne prudi srca smilovanje,
okorne tvrdnosti kasno umehčanje.

Klori žalovanje.

Oh Filenus, ja te skončah,
z okornostjom to prepušćah;
ojme jadna kaj učinih,
molbi tvojoj zač ne smilih?
Za kaj sam se kad rodila,
prez uzroka pogubila,
ki me čisto, verno ljubil,
s poniznostjom stalno služil?
Oh Filenus, dragost moja,
Klori veruj bila tvoja,
neg od sriće ne b' stvoreno,
skup radovat odsujeno.
Bude duša oh nesrićna,
tebi truha vikovična,
kriči moji, suz ronenja,
bilig tvoga preminjenja.
Budu moja zdihavanja,
draga kriča žalovanja,
a crnina tugi dana,
farba moja izabrana.
Z bogom, z bogom vse radosti,
već ne želim nasladnosti;
odsad moje bu življenje,
kriči, plači i tuženje!

Opominanje ženam na milost.

Sad se vučte lipe žene
veri sfalit obećanoj,
bud vam pelda tužne mene
vernoj službi nezahvalnoj.
Ar lipota prez milosti
drago srce jadno truje,
a prez reda okornosti
izdvojeno iskončuje.
Ovo tužna morah spoznat,
al je kasno žalovanje,
jur nesrićnoj ni mi ufat
z dragim mojim radovanje.
Nezgovorna žalost biva,
drage žene bar verujte,
z okornostjom ka zgubiva
ljuba svoga, — deh milujte!
Ni l' vam bolje v ljubeznosti
ki vas služi milovati,
neg v prokletoj nemilosti
oh prez draga tugovati!
Od nature je nam dano
dragih prošnjam susteživat;
al je srcu vimdar znano,
kak nam težko zakrativat.

Kitici darovanoj hvala.

Blagoslovna budi ljublena ručica,
  odkud sad izajde tak dična kitica;
  tebe drago cvitje k srcu pritiskujem,
  na spominak ruke ponizno celujem.
Roza zlamenuje lišca tvoga lipost,
  violica škura črnih očih svitlost;
  naglic z rumeninom oh vustnicev dičnost,
  dragoljub s čistoćom vsega tela vridnost.
Ne znam, Fili draga, dostojno zgovorit,
  zavez moje službe prom daru spodobit;
  jezik zanimiva vrh takve milosti,
  srce moć zgubiva od vnoge radosti.
Misto govorenja bud mi zaprimljeno
  priprost cvit darovat, prosim, dopušćeno;
  ovo, Fili draga, ditelinu zručam,
  kaj god zlamenuje navik preporučam.

Zdahnutje zadržano.

Vi mučeća zazivanja,
zadržana zdihavanja,
strašni potres nagražate,
ojme srcu pripravljate.
Na kaj tajat moju žalost,
na kaj skrivat jadnu zdvojnost?
vim je poznat z mojih očih,
da se vnoga suza stoči.
Silu vašu deh ganite,
na jezera izajdite;
drugač srcu ni življenje,
nit mu ufat kad veselje.

Za ostajenje molba.

Za kaj, drago srce, tak naglo šetuješ?
ka si moga srca kinč, žitak, veselje,
z odšastkom tak naglim za kaj me skončuješ?
vim znaš, da prez tebe ni mi ufat življenje.
Stani sunce drago il konči segurnost
skora zavrnutja naj mi rič obeća;
ar i luč nebeska od mrakov škurinost
zna protirat vreda, kad se k nam povraća.
Za to, Klori draga, imaj smilovanje,
vreda zopet dojti, radost ponoviti;
ar v tamnosti bude moje prebivanje,
dok ne vidim tvoje sunce prosvititi.

B. D.

Bar veselo srce tuži,
Ar nebeskoj vili služi,
Radi koje ljubeznosti
Biva dično i u žalosti.
Angelskomu oh stvorenju
Raduj srce u trplenju,
Ak prem milost ni dobiti,
Dostojno je vernom biti.
Rajše nego pomanjkanje,
Alduj žitka iskončanje;
Stalnost krunu zadobiva,
Kaplja kamen umehčiva.
Oh preslavna draga Fili,
Veruj srce da te slidi,
Još u grobu bit će tvoje,
Tako tvoje bilo moje.
  Bar mu srića naj ne rabi,
  bator na vik z njega zabi,
  ranu skrovnu ak protuži,
  ar ki trpi verno služi.

Boježljiv u ljubavi.

Fili draga, ti me pitaš,
s koga zroka tak zdihavam,
kaj u sebi razmišljavam?
Oh prevnogo zapovidaš!
Ar bojeći ne znam reći
kaj me boli, zač se tužim;
neg ti srce povi prece,
je l' me ljubi, kojoj služim?
Fili draga, želiš znati,
zač tak guste suze ronim,
žalost moju ne zgovorim?
ne smim, ne znam povidati!
A z mučanjem, ter ufanjem
milost vimdar ne dobujem,
neg služeći i trpeći,
ovak tužno iskončujem.
Da ti povim, potribuješ,
zač zdvojeno tak odlučih,
srce na smrt jur odsudih?
Fili zač se ne smiluješ?
Tvrdnost tvoja, žalost moja,
zdvojit čini vdil trpeći,
a smilenje bu življenje,
uzrok smrti ne znam zreći.

Srce iz vuze Kupida uteklo.

Veselje, veselje, lanci su pretrti,
davnoga sužanjstva lokoti odprti;
Kupido nemilni na truc ti radujem,
u vuzi nevoljnoj jur već ne tugujem;
veselje, veselje,
jur srce ni v uzi,
Kupida ne služi,
na truc mu raduje,
nit već ne tuguje
u njegvoj zmožnosti,
neg puno radosti
sprovaja živlenje!
Plamen, ki me prvo strašno iskončival
jad, čemer i nazlob dan i noć strošival,
nimajuć od tebe jedne zahvalnosti,
sad se je već prevrglo v slobodne radosti;
veselje, veselje,
zmožnosti bar svoje
Kupido ne trudi,
ar srce jur moje
od sad već ne ljubi
okorne liposti,
himbene dragosti,
neg čisto živlenje.

Veselje, veselje, ni več zdihavanje,
jadnoga Kupida pomoć zazivanje;
ptica dovabljena, kad vujde, popiva,
tako prosto srce u slobodi uživa,
veselje, veselje;
v krletki ka biva
ljublena ptičica,
kad vujde popiva:
tak moja dušica
prez jarma ljubavi,
nimajuć zabavi
sprovaja življenje.
Bar veruj Kupido jur, ništar ne prudi,
ki jednoč te skasal, drugoč ne zabludi;
obećanju tvomu već ne dajem veru,
ar vsedil izpoznah hudobnu neveru;
veselje, veselje!
Kupido prošćenje
srce ti poruča,
sužanjstva trplenje
vsim dragim izruča,
na truc ti raduje,
v slobodi strošuje
nasladno življenje.

Mučeća ljubav.

V mučanju tvrdnom je zaljublen živil,
milost, najam, dragost prositi želeći
od vile predrage, vim se ni podstupil,
neg z vustmi je mučal, srcem govoreći.
Z gustim zdihavanjem plamen svoj skazival,
čudeć, razmišljajuć u njem izgoriti,
prem ne prosil milost, milost je ufival,
z mučećim jezikom htil to izprositi.
Štimal je nevoljnik z mučanjem bit srićan,
al gorući plamen nastal objačati,
da ni mogal dalje prebolit nesrićan,
neg kot verna Fenix moral izažgati.
Tako služeć, mučeć oh prez smilovanja,
u ljubavi stalan volil pretrpiti;
zamiru je štimal pomoć, zazivanja,
ne hteć reći vmiram, moral je umriti.

Kupido ni drugo neg lipost.

Vnogo let si glavu trudih
i po svitu sim tam bludih,
gdi Kupida bi moć' najti,
će li kada med nas zajti.
Njega iščuć skušah dosti
oh trplenja i žalosti!
kad htih skoro izdvojiti,
je mi misal govoriti:
Kaj je dite tak povoljno
nego telo oh dostojno,
ono drago rad liposti,
ovo lipo rad dragosti?
Kaj su strile perenite
neg dve oči ognjenite?
kaj su prugla prevarljiva,
neg vustnica ljubezniva?
Kaj pak lanci tako vridni
nego lasi lipi dični?
a srdašce u plamenu
slova draga u vrimenu.
Kaj su krila razgrnjena
neg zdahnutja zaljublena?
ona brza u litanju,
ova kasna v zajimanju.

Tada pravo ja razabrah,
  istinitu misal spoznah,
  da Kupido želni biva,
  kadi lipost procvativa.
Za to znajte srca draga,
  da ni kinča niti blaga,
  prom liposti spodobiti,
  kad Kupido tu zna biti.

Neverna ak je jedna, bit će druga verna.

Oh srića nestalna, žalostno sujenje,
  za kaj tužnom srcu ponavljaš trplenje?
  ta li je zahvalnost službi obećana,
  ta li je nasladnost u ljubavi dana?
Koju čisto ljubih, sad me odurava;
  kojoj verno služih, već me ne spoznava;
  listor jedan pogled ni moć' zadobiti,
  kamo dragu slovu ufat razumiti.
Oh nestalna srića na kaj me odsudi,
  služba, molba, kletva ništar već ne prudi;
  ću li od neverne vse muke podjeti,
  ali izdvojeno jadnu smrt prijeti?
Ne, ne srce moje, na to ne pomisli,
  druge prosim najdi koristnije misli;
  ne manjka na svitu lišca ljubezniva,
  od nemilne Klori bolje prijazliva.
Želju tvoju drugoj okreni liposti,
  veruj dobit hoćeš povoljne radosti;
  ki pod jednom zvizdom sriću pogubiva,
  ta pod drugom zopet vekšu zadobiva.

Još i samo sunce takvu peldu daje,
ko na jednom mestu dugo ne ostaje:
tulikaj miseca premimba svidoči,
da svitit i mrčat jednako ni moći.
Ne, ne srce moje, nimaj izdvojiti,
ćeš pri drugih veruj milost izmoliti;
ni vse jedna vura, vse jedno stvorenje:
nigdi nezahvalnost, nigdi pak smilenje.

Najpojnica pri stolu.

Nek vam projde misal nujna,
toči čašu vina rujna,
da se srce razveseli,
dobra volja k nam priseli.
Što težaci prideluju,
naj ležaci nasladuju.
Vitezovi da ste zdravi,
vrla srića vami rabi,
haj pri stolu gospocskomu,
na mejdanu junačkomu;
mužovire bog ubio,
a pravične počastnio!
Desna ruka kopje lomi,
dobra volja srce goni:
haj hodmo se veseliti,
pehar vina izroniti.
Mi dva vam dvim naklanjamo,
s napojnicom pozdravljamo.
Koj koga ljubi u bitju,
zagovori u nebitju,

a za hrptom koji hudi,
kurva mati njemu budi.
Grla naša bolj pripravmo,
do tretoga ne ustavmo,
naj zdravica obhajuje,
jedna drugu dostiguje;
a spominak da ne zgine,
vse kršćanske pokrajine,
bog je čuvaj i potvrdi,
poganina pak zateri.

Noge prala divojka pri zdencu,
Najde sriću, da prošćenje vencu.

Prija zore junak se skočio,
pojde šetat ka hladnom studencu.
Tu zagleda divojčicu mladu,
koja pere do kolina noge,
sama sobom glasno govoreći:
na što si me majka porodila,
u životu frišku iztvorila.
Oto projde jur petnajst godina,
da me nitko nije obljubio.
Na to pojde junak govoriti:
da si zdrava lipotom divojka,
tvoju tužbu bih od kraja čuo,
da si skrbna za mlada junaka.
Ja te jesam v srcu omilio,
zavdajem ti tu junačku veru,
da dok bude ka kotriga živa,
s tobom hoću virno drugovati,
čisto ljubit tvoje milo lišce.
Na to biše mukom zamuknula,
al čez malo grohotom nasmije:
ka te srića simo namirila,
dragi braje, neznani junače?

Tvoje riči je l' od srca shode,
il se z manom tako izgizduješ?
da b' te mogla zaisto spoznati,
htila bih te dostojno ljubiti,
srce moje tvomu priložiti.
Vred za ruku junak ju ufati,
ter ju k sebi milo pritisnuo;
skup se bihu lasno pogodili,
on joj dade srce od života,
ona njemu gdi stoji dobrota.

Od Vlašića junaka.

Jur mi sunce na zapadu biše,
putom ide Vlašić dobar junak,
ter od ljube veselo popiva:
da bi mi se moć' zastati s tobom,
pod jabukom, pod tankom košuljom,
bi ti draga vrlo ugodio,
na milosti lipo zahvalio.
To začula gizdava divojka,,
proma njemu vreda išetala:
Pomoz' bože, neznana delija,
je l' ti život kako srce ljuto?
bojno kopje je l' znaš oblomiti,
kak na dugo mahom preskočiti?
Al govori Vlašić, dobar junak:
Vira t' moja, lipotom divojko,
vnoga jesam oblomio kopja,
s tebe dugo već krat preskočio,
ni uzmanka u životu momu;
ki b' me z rujnim napojio vinom,
htil bih junak vreda ukazati,
kak se skače, kak se kopje lomi.
Već te prosim, lipotom divojko,
daj dopustak s tobom družbovati,
što je Vlašić, znat ćeš testir dati.

Divojka krčmarka zna volit junaka.

Dva junaka skup se obljubihu,
viru davši lipo pobratihu.
U bratinstvu pojdu drugovati,
na pazaru konje kupovati.
Al je srića vreda namirila
na divojku, ka je krčmarila,
u liposti vridna biše ljube,
u dragosti te junačke službe.
Ter joj pojdu druga govoriti:
Bi l' se dala divojko ljubiti
za prijazan i spenzu junačku?
nimoj kratit milost divojačku.
Na to mi se grohotom nasmije,
čašu vina gizdavo napije.
Jednomu je zdravicu napila,
a drugomu času naklonila:
Ni vas moći jednako ljubiti,
po vridnosti pravo ugoditi;
veće vami na izbor ostavljam,
tko je friži, tomu se ostavljam.
Pobratini kad to bihu čuli,
divojku su na stran utisnuli.
Vira t' naša, divojko ljublena,
vsaki nas je tvrdji od kamena;

gdi se jedan uzda preskočiti,
tu i drugi neće pogrditi;
veće skušaj kak je koji čvrstan,
po tom sudi tko je bolje vrstan.

Nigda jedna žalost povekšiva radost.

Nujan junak dobra konja vodi,
milo tuži, grozne suze roni.
Zagleda ga lipotom gospoja,
ter junaku pojde govoriti:
Što ti se je huda prigodilo,
suze roniš a zdihuješ milo?
Ah gospojo ne znam ti stužiti,
žalost moju naprav zgovoriti.
Dan godišće ja divojku ljubih,
po vridnosti što bih moguć služih;
ter kad ufah u mojoj vernosti,
najam dobit, testir zahvalnosti,
al me ona ljuto prevarila,
ter drugoga v srcu obljubila:
njemu prsten i viru podade,
mene tužna nemilo prodade.
Vred gospoja side besediti:
Nemoj junak u srcu zdvojiti,
ak ti jedna u viri sfalila,
je te druga milo obljubila.
Aj junače, z bogom te zaklinjam,
primi mene va milošću tvoju,
aldujem ti čistu ljubav moju.
Ja ću s tobom virno drugovati,

srebra blaga neće t' pomanjkati.
Na to junak srce zadobio,
ter gospoju milo ogrlio.
Što ja zgubih mladu divojčicu,
koju držah za zvizdu danicu:
sad zadobih u tvojoj dragosti,
žarko sunce od bolje vridnosti.
Oh čestita majka, ka te rodi,
lišce tvoje ljubeznivo stvori!
Ovo t' viru junačku zavdajem,
srce, telo na vike predajem.
Va me nimaj prosim te dvojiti,
misli tvojoj znat ću ugoditi.
To govori, dragu pritiskuje,
na travicu tiho povaluje.
Što god bihu skupa zgovorili,
belodano jesu potvrdili.

Srića daje, kaj misal ne zgaje.

Bisno jaše Horvatjanin junak,
na junaku perje risovina,
a na konju sprava pokovana.
Tu zasreti lipotom gospoju,
koja cvitje i rožice brala,
fiolice u nadra metala.
Al joj side junak govoriti:
Od boga te dobra srića najde,
a od mene milo pozdravlenje.
Je l' dopustak ruku celovati,
ter u družbi cvitje pobirati?
Gospoja ga lipo pozdravila,
da odsede, drago ponudila,
sama sobom tiho govoreći:
od kada se ja na svit porodih,
ne b' junaka ki b' mi omilio,
ka ono sada neznan Horvatjanin.
Vred od konja junak odskočio,
ter gospoji bilu ruku ljubi,
proma nebu milo izdihuje:
Ajme meni, što se sad prigodi,
od liposti sam se preminio,
od dragosti srce pogubio.
Još govori lipotom gospoja;

Kamo si se junak odputio,
noćevati gdi si naminio?
Ako t' drago konak učiniti,
oto su ti bili dvori moji;
rada ću te va nje upeljati,
vsu moguću službu izkazati.
Na to se je junak poklonio,
na milošći lipo zahvalio:
nisam vridan lipotom gospojo,
da ulizem u dvorove tvoje,
i poklonim ljubeznosti moje.
Ahi odkud mi dobra srića dojde,
tebe vidit, tebe poslužiti?
vse sam gotov za te učiniti.
Cvitje beruć malo poštentahu,
a k večeru na dvor ušetahu.
Što su bila draga govorenja,
a za njimi bolja pripećenja,
lasno more vsaki upetiti,
kak si znaju srca ugoditi.

Na svitu ništar ni trpeće.

Ki pravo razmisli
svita nasladnosti,
prom njima pomisli
hude čalarnosti:
lasno će spoznati, da svit tak prohaja,
kod voda tekuća, ka pinu povaja;
što god ima v sebi, vse je preminеće,
kot vitar il magla, neg mal čas trpeće.

Ohola sponešost.

Nut kako prestrašno bi z neba oboren
Lucifer, koji se prom bogu sponesal,
ludo štimajući, da b' vsemu kraljeval,
u glubinu pakla vik vikom položen:
tak človik letuje na svoje skončanje,
prez reda hlipeći svicko povekšanje.

Živlenje človičansko je nestanovito.

Oh bože, čuda velika,
da nevoljan človik tak pohlipuje
svicko proštimanje i tela radosti,
koje v sebi nima mira ni milosti;
ar kot vitar listje sim tam raspuhuje.
Nebog ne spoznaje rizično živlenje,
kad najmanje misli, tad mu je zvršenje.

Ufanja zemaljske ljubavi jesu nestalna.

Ahi! tvrdno ja ufah, da vile ljubeznost
u nje lišcu je trpeća,
lilija i roza navik nahodeća;
al sada spoznajem, lipost i nasladnost
u človiku vred pogine,
ki čer smijal, danas plače, sutra zgine.

Razmišlenje zemaljskoga stvorenja proma nebeskim.

Oh moj višnji u svitlosti,
kad na svitu ja nahodim
dela tak čudna tvoje zmožnosti,
ahi mislim v sebi i govorim:
kad je tak dično neg nebo ko pokriva,
kakvo more biti, gdi sam bog prebiva!

Nemarnost človičanska.

Grišni človik neće mislit, da j' iz blata zemlje stvoren,
i da mu je spet preminit v drobne prahe od kud rojen;
neg se listor posmihuje, pijuć, jiduć dobre volje,
prem da vura približuje njegve tuge i nevolje.
Ahi obrni misal, dok ti vrime služi;
ar zlo živuć vsaki nemiloma tuži.

*

Opominanje na dobro delo.

Svitla zora ishodi,
   žarko sunce dohodi
      radost na veliku.
Nut jur ptice pivaju,
   cvitja lipo cvitaju,
      višnom dajuć diku.
Još i zdenci tekući,
   polja loze bliščući,
      u jedno raduju.
Ribe kako zvirina,
   što god hrani vedrina,
   boga nazvistuju.
Neg sam človik v grihu vsedilje prebiva,
   nit jutro nit večer boga ne zaziva.

Svicka lipost prom nebeskoj.

Lipa lišca, ničemurna dragost,
prem vsih srca začaruje,
al kot čemer jadno truje;
misli človik da j' nestalnost,
digni v nebo tvoje oči,
gdi su ufat vse pomoći.
Onde lipost je trpeća,
a na zemlji premineća.

Od ohola človika.

Ni zvire na svitu tak ljuto i strašno,
ko se po meštriji ne ukroti lasno:
samo ohol človik ne da se ladati,
u gizdosti svojoj ne zna se zdržati,
a vim da mu j' pojti med mrteljne brvi,
gdi ga 'te rasipat gnjus i drobni crvi.

Lipote zemaljske jesu ništar.

Srce moje, kamo misliš,
je l' na vilu kojoj služiš?
deh povij mi, ke vridnosti
ti nahodiš v nje dragosti?
Jesu l' oči, ke igraju,
kako sunce zažigaju?
je l' vustnica, ke skup zdiva,
v kojih klaris, biser biva?
Il su prsi tak nasladne,
snigu, mliku prem prikladne?
ahi! ne daj se prehiniti,
od Kupida zaslipiti.
Deh razmisli, kad se duša telom dili,
kaj su oči, vusta, prsi v dragoj vili?

Spominak u smrti svoje dive.

Bi mi jedno vrime u srcu sujena
mila tvoja dragost, oh vila ljublena.
Ah! kuliko puti bih od tebe ranjen,
po milošći tvojoj nazopet ozdravljen.
Ar s čim vekše rane bihu,
s tim me bolje veselihu,
dobro znaduć ljube zmožnost,
kak vse rane su nasladnost.
Vi vustnice drage moje,
gdi biserni kinči stoje:
ni rožica tak dišeća,
kot vi sapom govoreća.
Biste nigda uzrok mojemu veselju,
a sad rad vas tužim u teškom trplenju.
Ar vi lišca angelskoga stvora,
ka bliščahu kako svitla zora,
biste radost vse moje radosti,
biste kripost vse moje kriposti.
Oh vila, vila ljublena,
ojme figura čemerna!
Prija u tebi živih, sad te mrtvu vidim;
oh kako prez duše i srca ja živim,
oh smrt smiluj se, najdi, daj mi pomoći,
ar telu živiti prez duše ni moći.

Sada stopram ja spoznajem,
tužan žalost si pridajem;
one oči ke m' ranihu,
prija dične, sad zagnihu.
Oh kako to biva, da ustnice tvoje,
s klaris i z rubinti lipo obložene,
štimah s celovanjem na radost stvorene,
sada prez beside i prez farbe stoje?
Zazivanju momu oglasit se ne 'te,
ah! zaman mi kriči sad po zraku lete!
Al' more l' to biti, da lišca blažena,
ke ja prvo vidih, celovah rumena:
sada prebledihu, ter se prigodjuje,
da kaj cvate v jutro, k večer preminuje?
Ada si za isto vila preminila,
ka mi jesi vazdar duša srce bila?
S tim od tela tvoga jemljem sad prošćenje,
od Boga ti prosim dušno zveličenje.

Razmišlenje zuba, koji boli.

Kada sam u sebi stvari ja razmišljam,
med tim mali crvić nemiloma kluje,
friškom belom zubu strašnu bol daruje:
tada moje srce pravo opominam,
da veselje vsako ima u radosti
mali crvić, uzrok nje pogibelnosti.

Hudobnost telovna.

Kot tinja, ka skrsne,
il magla, ka zmrzne;
kot pepel, ki zgine,
il cvit ki premine:
je svicko življenje, vim človik zgizdiva,
prah, pepel, tinju, maglu pohlipno ziskiva.

Nemarnost svita.

Z bogom, z bogom lišca, vusta, z bogom oči,
jur vrime dohaja
dokončat veselje,
z njim skupa živlenje
smrt jadna preganja:
zaman se moliti il ufat pomoći!
Z bogom, z bogom vusta, lišca, z bogom oči,
oh višnji smiluj mi,
da t' morem valjati,
vrh grihov skajati,
milošću daruj mi!
Z bogom, z bogom lišca, vusta, z bogom oči,
tak nam je sujeno,
ki duglje uživa,
da grobu prispiva,
naturi stvoreno:
nit prošnjom nit z grožnjom otet se ni moći!
Z bogom, z bogom lišca, vusta, z bogom oči,
oh višnji smiluj mi, itd.

Vsim je smrt podjeti.

Ni ufanja ukloniti
smrti, pruglu uskočiti;
je naturi preminiti,
što god živi mora mriti;
ar je tak od boga višna odsujeno,
da pred smrtjom nebo ni nam otvoreno!

Opominanje duši vojevat na svitu.

Duša, harac prom harcu pripravi,
ar dok živiš, vsedilje harcuješ;
ak obladat svita potrebuješ,
dobit najam navik poželuješ:
radost svicku u nemar postavi.
Oh blažen dobitak,
na svitu vojevat, a v nebu mat žitak!

Opominanje duši k pokoju.

K pokoju, o duša, k pokoju,
jur si na svitu dost vojevala,
suprotivne dično obladala,
nit se triba trudit jur v razboju.
K pokoju, o duša, k pokoju!
oh najam blaženi,
gdi su ti pokoji na vike sujeni!

Steženje človičanske pohlipnosti.

Kupida dragosti
su vridna veselja,
ne daju trplenja,
neg slatke radosti;
to lišce ljubleno,
kak roza cvatuće,
da ljubi goruće,
je srcu stvoreno.
Naj misal uspeti,
oh človik nevoljni,
ter bogu pokloni
u združnoj pameti;

kak moreš pomislit,
ki t' z ništar istvoril,
na kip svoj porodil,
tak jalno zagrišit.
Vse dobro prebiva
u kinčah vridnosti,
u zlata svitlosti
natura hlepiva;
štogodre svit daje,
il draga il lipa,
to misal kot slipa,
nasladno povaje.
Naj misal itd.

Gdje je što.

Strana

Strana

